

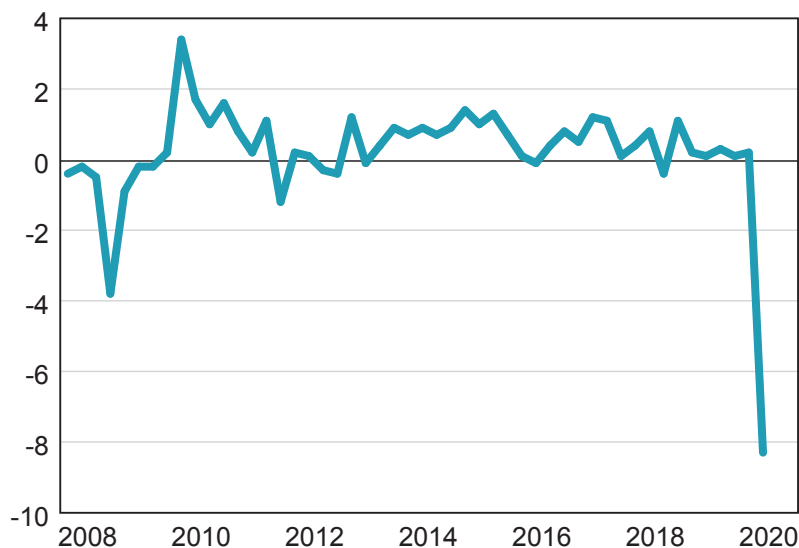
SCB-Indikatorer

E K O N O M I S K M Å N A D S Ö V E R S I K T

Kraftigt BNP-ras andra kvartalet

Bruttonationalprodukten, BNP

Procentuell förändring från föregående kvartal, säsongrensad

*I fokus:
Allt fler
äldre i
kommunerna
sid 12*

- **Ökad försäljning i detaljhandeln**
Sid 8
- **Stora BNP-fall i hela Europa**
Sid 23

INNEHÅLL

Konjunkturläget.....	2	Priser.....	14
Näringsliv.....	4	Arbetsmarknad.....	17
Byggnad.....	7	Finansmarknad.....	19
Handel och konsumtion.....	8	Internationell utblick.....	21
Utrikeshandel.....	11	Svenska ekonomiska indikatorer.....	24
I fokus.....	12		

Indikatorer

	Senaste uppgift	Utveckling senaste mån 3 mån året		
Produktion				
Näringslivets produktion	jun	+	-	-
Industrins produktion	jun	+	-	-
Industrins ordergång	jun	+	-	-
Tjänsteproduktion	jun	+	-	-
Användning				
Handelsnetto ¹⁾	jul	+	+	+
Hushållens konsumtion	jun	+	-	-
Detaljhandels försäljning	jul	+	+	+
Nyregistrering av personbilar	jul	+	-	-
Övriga indikatorer				
Konsumentpriser ²⁾	jul	+		+
Producentpriser	jul	-		-
Sysselsättning ³⁾	jul	○		-
Arbetslöshet ^{3,4)}	jul	○		+

1) Varuexport minus varuimport under perioden

2) KPIF

3) Uppgifterna mer osäkra än vanligt pga minskat urval

4) Andel av arbetskraften

KONJUNKTURLÄGET

Historiskt stort BNP-ras

Efter en vår och sommar präglad av coronapandemin börjar bilden klarna allt mer över krisens omfattning. Den ekonomiska aktiviteten minskade kraftigt i Sverige under andra kvartalet till följd av pandemin. BNP sjönk med hela 8,3 procent, säsongrensat och jämfört med kvartalet innan. Det var mer än dubbelt så stort fall som under det värsta kvartalet under finanskrisen 2008–09.

Nedgången var tydlig inom de flesta delar av ekonomin. Exporten och hushållskonsumtionen bidrog mest till BNP-minskningen men även investeringarna och den offentliga konsumtionen sjönk. Trots en stor nedgång även för importen var nettoeffekten från utrikeshandeln kraftigt negativ.

Försörjningsbalansen

	2019			2020	
	kv 2	kv 3	kv 4	kv 1	kv 2
BNP	0,1	0,3	0,1	0,2	-8,3
Hushållens kons	0,8	0,5	1,0	-2,9	-7,7
Offentlig konsumtion	-0,6	0,4	0,0	0,3	-2,4
Fast bruttoinvestering	1,0	0,2	-0,2	-0,7	-4,5
Lagerinvesteringar ¹⁾	-0,1	-0,9	0,1	-0,3	0,1
Export	-0,5	1,9	-2,3	4,0	-18,2
Import	0,0	0,1	-1,7	-0,2	-12,9

1) Bidrag till BNP-utvecklingen

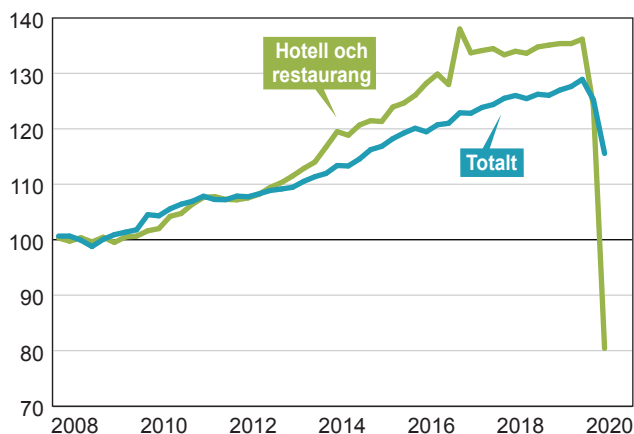
Konsumtionen stannade av

Hushållens konsumtion minskade redan i slutet av första kvartalet men trots det blev det andra kvartalet riktigt dystert. Nedgången var närmare 8 procent jämfört med kvartalet innan. Vid finanskrisen påverkades konsumtionen endast marginellt, vilket visar tydligt hur olika dessa båda kriser är.

Restriktioner kring sociala sammankomster har inneburit att kultur- och nöjeslivet har minskat drastiskt samtidigt som reserestriktioner drabbat besöksnäringen med full kraft. Särskilt stort fall noterades följaktligen för hotell- och restaurangbranschen som, trots att den utgör en relativt liten del av den totala konsumtionen, bidrog mest till konsumtionsnedgången. Även transporter minskade kraftigt, till följd av minskat resande med allmänna transportmedel, färre bilköp och lägre konsumtion av drivmedel.

Hushållskonsumtion

Volymindex 2008=100, säsongrensat kvartalsvärden

Stora delar av den uteblivna konsumtionen lär knappast återhämtas när läget förbättras. En förlorad hotellnatt eller ett uteblivet restaurangbesök består. Däremot visade SCB:s sparbarometer att hushållens sparande var rekordstort under andra kvartalet samtidigt som börsen återhämtade sig, så konsumtionsmöjligheterna finns där ekonomiskt i alla fall. Det som bestämmer hur utvecklingen blir framöver är dock hur smittspridningen utvecklar sig och hur restriktionerna förändras.

Utrikeshandeln sjönk som en sten

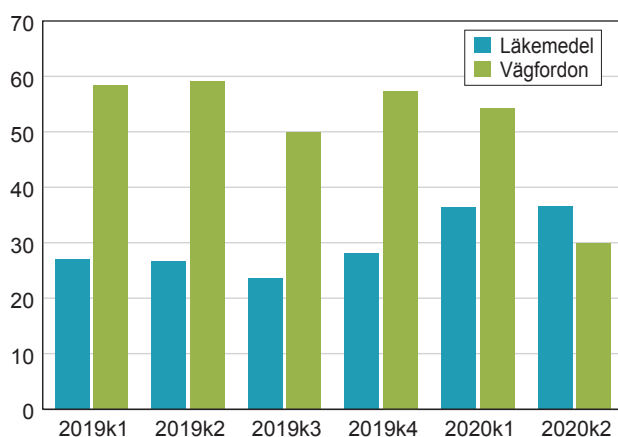
Första kvartalet i år hölls BNP-tillväxten uppe på grund av en stark utveckling för exporten, i synnerhet varuexporten. Fallet blev däremot dramatiskt under andra kvartalet då exporten minskade med drygt 18 procent. Både varu- och tjänsteexporten föll brant till följd av att de flesta länder införde kraftfulla restriktioner och mer eller mindre stängde

gränserna under lång tid. Även importen sjönk kraftigt men något mindre än exporten, vilket innebar att exportnettot drog ner BNP-tillväxten med 3,3 procentenheter.

En jämförelse mellan olika varuområden visar att de flesta branscher har haft rejäla nedgångar. Bland de största förlorarna finns den för svensk del mycket betydelsefulla fordonsbranschen, där exporten i stort sett halverades jämfört med andra kvartalet i fjol. Nedgången var kraftig både för personbilar och för lastbilar. Samtidigt minskade importen av vägfordon ungefär lika mycket som exporten, procentuellt sett.

En bransch som däremot upplevt kraftigt ökad efterfrågan i spåren av pandemin är läkemedelsbranschen. Det syns även i den svenska utrikeshandelsstatistiken. Andra kvartalet var exporten av läkemedel drygt 30 procent högre än motsvarande period året innan. Importen steg också, men inte i samma utsträckning. En förklaring är att importandelen är betydligt mindre inom läkemedelsbranschen än inom till exempel fordonstillverkningen.

Varuexport
Miljarder kronor

BNP föll brant även i omvärlden

Fallet i BNP saknar motstycke i den svenska historien, åtminstone så långt tillbaka som det finns jämförbar kvartalsstatistik. Många andra länder hade dock ännu större nedgångar andra kvartalet. För EU som helhet visade Eurostats statistik en nedgång på ungefär 12 procent från kvartalet innan. Även det var en historiskt stor minskning. Den spanska ekonomin krympte med nästan en femtedel och i Storbritannien (numera utanför EU) var nedgången ännu lite större. I månadens internationella artikel på sidan 23 kan man läsa mer om den dystra utvecklingen i omvärlden.

Återhämtningen påbörjad

På grund av en ökad efterfrågan på snabb statistik har SCB sedan ett par månader tillbaka publicerat en ny aktivitetsindikator¹, som kan ses som en månads-BNP. Denna visade en mycket kraftig nedgång i den ekonomiska aktiviteten i april, fortsatt minskning i maj för att sedan vända upp något

i juni. Uppgången sker dock från en låg nivå. Jämfört med motsvarande månad i fjol låg indikatorn i juni 6,5 procent lägre, kalenderkorrigerat.

Månadsstatistiken för olika delindikatorer visar också en liknande bild. Det var i april det riktiga raset kom, där de flesta månadsindikatorer föll rejält. Vissa vände upp redan i maj medan andra hade fortsatt nedgång och vände upp först i juni. Tendensen för den statistik som hittills finns tillgänglig avseende juli visar att uppgången har fortsatt.

Industriproduktionen steg något i maj för att sedan öka betydligt i juni. Tjänsteproduktionen har totalt sett endast rört sig marginellt i maj-juni men inom flera branscher märks ändå en uppgång, exempelvis inom hotell och restaurang samt inom handeln. Det är dock en bit kvar innan produktionen är tillbaka på samma nivåer som innan krisen.

Hushållens konsumtionsindikator har stigit i både maj och juni men konsumtionen ligger på en nivå som rådde för ungefär fem år sedan. Det säger något om hur kraftfull nedgången varit. Även personbilsregistreringen har återhämtat sig något från en lägre nivå med uppgångar i både juni och juli.

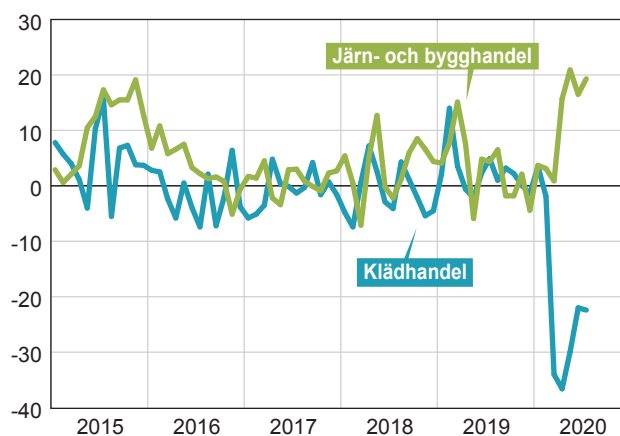
Detaljhandeln motståndskraftig

Detaljhandeln sticker ut något i sammanhanget. Försäljningen har totalt sett klarat sig bra trots rådande pandemi. I mars föll förvisso sällanköpshandeln kraftigt men det motverkades till viss del av ökad försäljning av dagligvaror. Sedan dess har sällanköpsvaruhandeln ökat varje månad. Skillnaden mellan olika delbranscher är dock mycket stor.

Under sommaren har troligtvis det faktum att de flesta har semestrat på hemmaplan bidragit till att lyfta handeln. Det syns exempelvis i rejäla uppgångar för bygghandeln men även elektronik-, möbel- samt sport- och fritidshandeln har gått starkt. För kläd- och skohandeln är dock situationen fortsatt bekymmersam.

Detaljhandelns försäljning

Procentuell förändring från motsvarande månad föregående år, kalenderkorrigerat i fasta priser

Viss stabilisering på arbetsmarknaden

Efter kraftiga försvagningar under flera månader har läget stabiliserats något på arbetsmarknaden. Arbetslösheten låg på 9,4 procent av arbetskraften i juli, säsongrensat

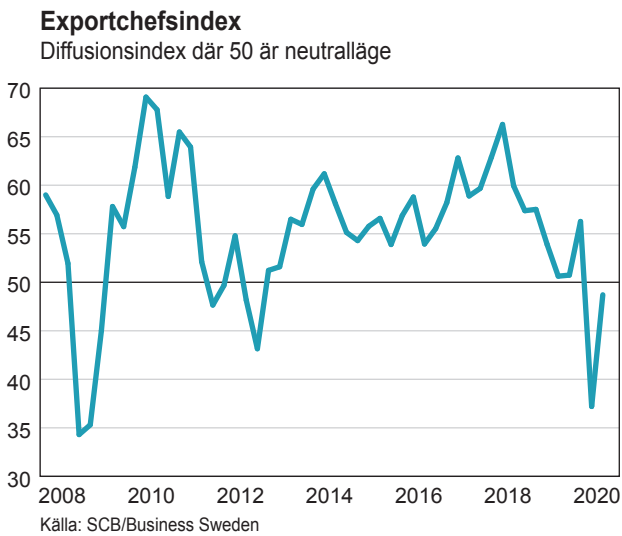
¹ En utförlig beskrivning av aktivitetsindikatorn finns i fokusartikeln i SCB-Indikatorer nr 6 2020.

och utjämnat. Det innebär en ökning med drygt 2 procentenheter sedan februari men jämfört med juni var det ungefär oförändrat.

Sysselsättningen har minskat rejält under coronapandemin. Jämfört med februari handlar det om ungefär 165 000 färre sysselsatta personer enligt säsongrensade och utjämnade siffror. Men även där har nedgången avtagit och trenden var i det närmaste oförändrad mellan juni och juli. Statistiken bör dock tolkas med försiktighet då det är mitt i semesterperioden och många ungdomar normalt sommarjobbbar. Det kan dock tänkas att krisen har förändrat speciellt ungas vilja att söka jobb som de annars hade gjort.

Exportchefsindex vände upp

Flera sentimentindikatorer visar att stämningläget fortsatt har förbättrats mot slutet av sommaren. I det exportchefsindex som SCB tar fram kvartalsvis på uppdrag av Business Sweden framträdde en nattsvart bild under andra kvartalet. Indexet avseende tredje kvartalet som publicerades 20 augusti visade däremot en tydlig uppgång.

Exportchefsindex ligger fortsatt under 50-strecket vilket indikerar att läget är fortsatt svagare än normalt. Både nulägesbedömningen och prognoserna stärktes, men det var framförallt svaren på de framåtblickande frågorna som andades ökad optimism bland de svenska exportföretagen.

NÄRINGS LIV

Det svenska näringslivet befinner sig i en mycket tuff situation på grund av coronapandemin. I många branscher har produktionsvolymerna minskat kraftigt sedan årets inledning. Det finns dock tecken på att läget sakta börjar förbättras eller åtminstone stabilisera sig på en lägre nivå. Samtidigt finns en stor osäkerhet kring pandemins utveckling under hösten när folk återvänder till skolor och arbetsplatser.

Månadsstatistiken visade att flera tjänstebranscher drabbades omedelbart i mars när smittspridningen tog fart i Sverige. För industrin kom det stora raset i april men

sedan har produktionen vänt upp något i både maj och juni. Tjänsteproduktionen har legat relativt oförändrad totalt sett under dessa två månader. En av de hårdast drabbade branscherna är hotell och restaurang men där skyttade en viss återhämtning i juni efter tre månader med kraftig nedgång. Även handeln vände tydligt uppåt i juni. Samtidigt har nedgången för exempelvis företagstjänster fortsatt.

Industrins orderingång följer samma mönster som produktionsciffrorna. Efter en kraftig nedgång i april kom en viss återhämtning i såväl maj som juni. Motorfordonsindustrin var bland de hårdast drabbade branscherna i mars-april men därefter har trenden vänt uppåt. Det är dock långt kvar till ordernivåerna som var innan pandemin.

Produktion i näringslivet

Senaste uppgift: juni 2020

Källa: SCB:s produktionsvärdeindex

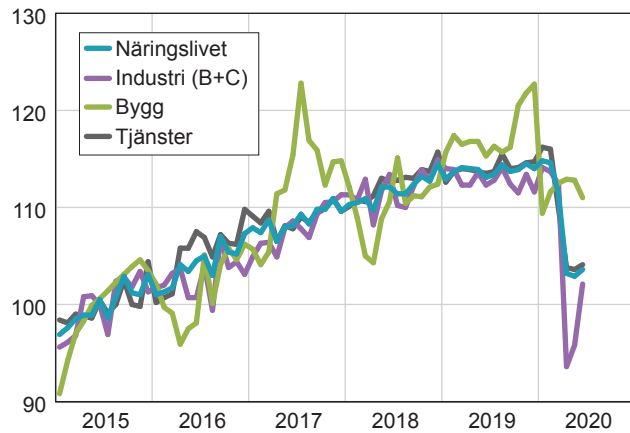
Anton Hammarstedt

Näringslivets produktion ökade svagt i juni efter period av nedgång

Under juni vände produktionsvärdet svagt uppåt jämfört med maj. Näringslivets totala produktionsvärde ökade med 0,7 procent i säsongrensade tal. Detta efter en svag minskning på 0,3 procent i maj efter den mycket kraftiga nedgången i april. Industrin ökade med 6,6 procent i juni jämfört med maj medan tjänstesektorn ökade med 0,5 procent och byggverksamhet minskade med 1,6 procent. Under andra kvartalet 2020 minskade det totala produktionsvärdet med 9,1 procent jämfört med första kvartalet.

Produktion i näringslivet (PVI)

Säsongrensade månadsvärden. Index 2015=100

Produktionsvärdet ligger fortfarande på en låg nivå sedan COVID19-pandemins start, med kraftiga nedgångar i årstakt. I kalenderkorrigerade tal jämfört med juni 2019 minskade produktionsvärdet i näringslivet med 9,1 procent. Den sektor som minskade mest var industrin med en tillbakagång på 14,3 procent. Tjänstesektorn minskade med 8,9 procent medan byggverksamhet ökade svagt med 1,0 procent.

Produktion i näringslivet

Förändring i procent

	jun 20/ maj 20 ¹⁾	apr-jun 20/ jan-mar 20 ¹⁾	jun 20/ jun 19 ²⁾	jan-jun 20/ jan-jun 19 ²⁾
Industri	6,6	-14,3	-9,1	-6,9
Bygg	-1,6	1,0	-4,3	-3,8
Tjänster	0,5	-8,9	-8,4	-4,3
Näringslivet totalt	0,7	-9,1	-8,5	-4,7

1) Säsongrensad och kalenderkorrigerat
2) Kalenderkorrigerat

Under andra kvartalet 2020 minskade det säsongrensade produktionsvärdet med 9,1 procent jämfört med första kvartalet. Under första halvåret minskade produktionsvärdet i kalenderkorrigerade tal med 4,7 procent jämfört med samma period föregående år.

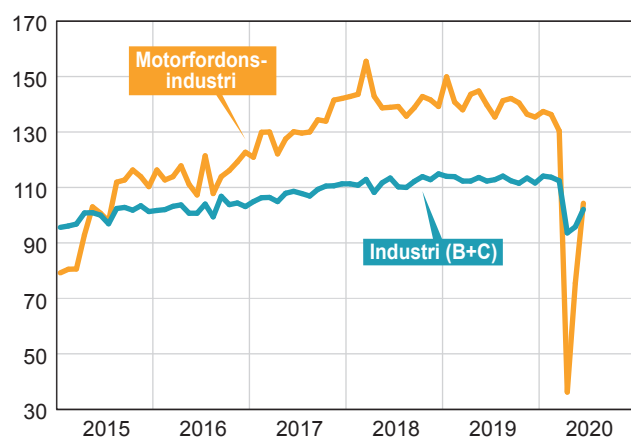
Industrin noterade viss återhämtning i både maj och juni

Efter en kraftig nedgång på 16,7 procent i april ökade industrin i maj med 2,4 procent och denna uppåt rörelse fortsatte i juni då produktionen steg med 6,6 procent. Detta i säsongrensade tal jämfört med föregående månad. Andra kvartalet som helhet minskade med 14,3 procent jämfört med första kvartalet, även detta i säsongrensade tal. Samtliga av industrins delbranscher förutom elektronikindustrin och massa- och pappersindustrin visade positiva utvecklingstal i säsongrensade siffror jämfört med föregående månad. I årstakt och kalenderkorrigerade tal ser det annorlunda ut, då alla delbranscher utom kemisk och läkemedelsindustri samt trävaruindustrin uppvisar negativa utvecklingstal.

Industrins positiva utveckling under juni månad kommer främst från de förädlingsvärdetunga branscherna kemisk industri och läkemedel samt motorfordonsindustrin.

Produktion inom industrin (PVI)

Säsongrensade månadsvärden. Index 2015=100

Kemi- och läkemedelsindustrin ökade med 16,3 procent i juni jämfört med maj i säsongrensade tal, och 24,4 procent jämfört med juni 2019 i kalenderkorrigerade tal. Under andra kvartalet steg produktionen inom branschen med 7,3 procent jämfört med första kvartalet i säsongrensade tal.

Motorfordonsindustrin ökade kraftigt med 38,1 procent i juni jämfört med maj i säsongrensade tal. Detta efter att maj i sin tur ökade med hela 108,6 procent jämfört med den extremt låga nivån i april. Trots dessa uppgångar var

produktionen under andra kvartalet 46,5 procent lägre än under första kvartalet. Jämfört med juni 2019 i kalenderkorrigerade tal minskade motorfordonsindustrin med 22,8 procent. Trots uppgången i juni och maj i säsongrensade tal är motorfordonsindustrin den av de redovisade industribranscherna som uppvisade svagast utveckling under första halvåret 2020, då branschen minskade med 26,9 procent jämfört med första halvåret 2019 i kalenderkorrigerade tal.

Produktion inom industrin

Förändring i procent

	jun 20/ maj 20 ¹⁾	apr-jun 20/ jan-mar 20 ¹⁾	jun 20/ jun 19 ²⁾	jan-jun 20/ jan-jun 19 ²⁾
Trävaruindustri, ej möbler	4,0	0,1	8,7	2,2
Massa och papper	-0,6	-10,4	-6,7	-1,1
Grafisk industri	9,8	-24,3	-15,4	-15,8
Kemisk industri o läkem.	16,3	7,3	24,4	21,5
Stål- och metallverk	1,7	-8,8	-11,9	-7,7
Metallvaruindustri	9,9	-16,6	-14,7	-12,1
Elektronikindustri	-7,7	-9,2	-18,8	-9,1
Maskinindustri	6,7	-19,7	-16,3	-14,1
Industri för motorfordon	38,1	-46,5	-22,8	-26,9
Industrin totalt	6,6	-14,3	-9,1	-6,9

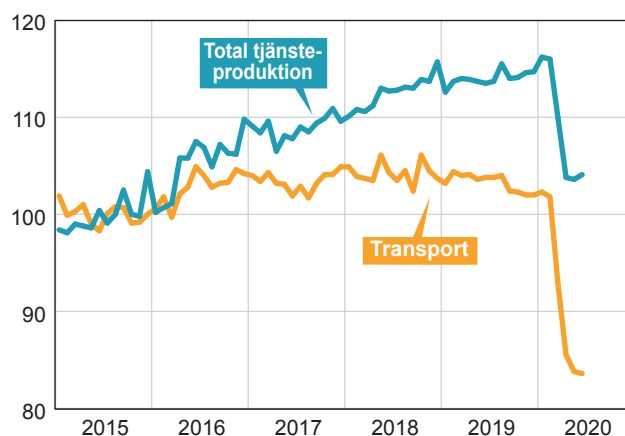
1) Säsongrensad och kalenderkorrigerat
2) Kalenderkorrigerat

Flera tjänstebranscher vände upp

I tjänstesektorn syns ett liknande mönster hos motorhandeln, vars produkter delvis produceras inom den svenska motorfordonsindustrin. Branschen ökade med 11,5 procent i säsongrensade tal efter en svagare uppgång på 2,1 procent i maj och en nedgång på 21,4 procent i april. I årstakt minskade branschen med 14,0 procent jämfört med juni 2019 och hittills under 2020 har branschen minskat med 12,8 procent jämfört med första halvåret 2019.

Produktion inom tjänstesektorn (PVI)

Säsongrensade månadsvärden. Index 2015=100

Restaurangbranschen har gått bra i sommarvärmen, med en ökning på 25,7 procent jämfört med maj i säsongrensade tal. Till skillnad från motorhandeln så såg det dock fortfarande dystert ut i maj med en nedgång på 10,4 procent jämfört med april. Detta trots att även mars och april hade stora nedgångar sedan pandemin tagit fart. Under andra kvartalet uppvisade branschen en negativ utveckling på 37,8 procent jämfört med första kvartalet 2020 i säsongrensade tal, samt en negativ utveckling på

27 procent under första halvåret 2020 jämfört med motsvarande period 2019 i kalenderkorrigerade tal.

Produktion inom tjänstesektorn

Förändring i procent

	jun 20/ maj 20 ¹⁾	apr-jun 20/ jan-mar 20 ¹⁾	jun 20/ jun 19 ²⁾	jan-jun 20/ jan-jun 19 ²⁾
Motorhandel	11,5	-19,0	-14,0	-12,8
Partihandel	2,7	-9,6	-6,8	-4,0
Detaljhandel	1,7	-4,0	0,3	-0,1
Transp. o magasinering	-0,2	-14,8	-19,0	-11,9
Hotell o restaurang	25,7	-37,8	-34,3	-27,0
Informat. o kommunikation	-1,2	-4,6	-4,7	-1,6
Fastighetsverksamhet	0,6	-1,6	1,3	3,0
Företags tjänster	-1,6	-8,0	-10,4	-5,2
Tjänstebranscher totalt	0,5	-8,9	-8,4	-4,3

1) Säsongrensade och kalenderkorrigerade

2) Kalenderkorrigerade

Transport och magasinering innehåller dels underbranscher som drabbas av COVID19-pandemin på ett liknande sätt som restaurangbranschen (passagerartransport) och branscher som inte är känsliga på samma sätt (varutransport). Det sammanlagda läget för branschen var fortsatt negativt i säsongrensade tal med en minskning på 0,2 procent jämfört med maj, och en minskning i årstakt i kalenderkorrigerade tal på 14,8 procent. Även i maj backade branschen, men nedgången på 2,0 procent var betydligt mildare än minskningarna i april respektive mars.

Industrins ordergång

Senaste uppgift: juni 2020

Källa: SCB:s ordergång och omsättningsstatistik

Björn Forssell

Ökad ordergång i juni

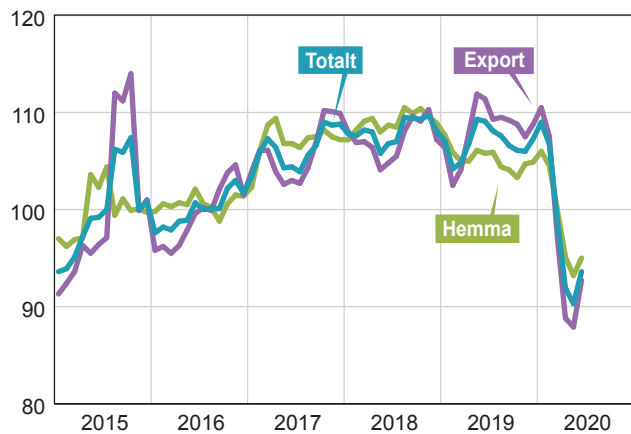
Industrins totala ordergång ökade 6,7 procent i juni jämfört med maj, i säsongrensade tal. Hemmamarknaden ökade med 3,8 procent och exportmarknaden ökade med 9,5 procent. Det är andra månaden i rad med en positiv utveckling. I maj ökade den totala ordergången 4,6 procent jämfört med april, i säsongrensade tal. I april var det däremot en minskning med 14,6 procent jämfört med mars.

På årsbasis minskade ordergången för den totala marknaden med 11,9 procent, efter kalenderkorrigerande. Hemmamarknaden minskade med 9,7 procent och exportmarknaden minskade med 12,7 procent jämfört med juni i fjol. I maj minskade industrins totala ordergång med 18,9 procent och i april sjönk den med 20,9 procent, båda jämfört med motsvarande månad föregående år, efter kalenderkorrigerande.

Under första halvåret i år har industrins totala ordergång minskat 8 procent jämfört med samma period i fjol i kalenderkorrigerade tal. På exportmarknaden var tappet knappt 9 procent medan hemmamarknaden haft en nedgång på 7 procent.

Industrins ordergång

Säsongrensade månadsvärden utjämnade med tremånaders glidande medelvärde. Index 2015=100, fasta priser

Stor uppgång för motorfordonsindustrin i juni

En majoritet av industrins delbranscher visade positiv utveckling på månadsbasis i säsongrensade tal. Den största ökningen återfanns inom motorfordonsindustrin som ökade med 19,8 procent säsongrensade jämfört med maj. Hemmamarknaden ökade med 48,1 procent och exportmarknaden ökade med 15,1 procent jämfört med maj. Det var andra månaden i rad med en ökning för branschen. Även kemi- och läkemedelsindustrin ökade efter en kraftig minskning i maj. Ordergången var 19,3 procent högre i juni än i maj.

Den största minskningen återfanns inom annan transportmedelsindustri som minskade med 17,7 procent jämfört med maj. Även elektronikindustrin minskade med 15,1 procent jämfört med maj.

Ordergång och omsättning

Förändring i procent

	jun 20/ maj 20 ¹⁾	jun 20/ jun 19 ²⁾	jan-jun 20/ jan-jun 19 ²⁾
Ordergång			
Hemmamarknad	4	-10	-7
Exportmarknad	10	-13	-9
Totalt	7	-12	-8
Omsättning			
Hemmamarknad	3	-8	-7
Exportmarknad	10	-13	-10
Totalt	7	-11	-8

1) Säsongrensade och kalenderkorrigerade

2) Kalenderkorrigerade

Kemi- och läkemedelsindustrin stark på årsbasis

Den största ökningen på årsbasis återfanns inom kemi- och läkemedelsindustrin med en ökning på 37,0 procent jämfört med juni 2019. Hemmamarknaden ökade med 13,4 procent och exportmarknaden med 43,1 procent.

En annan bransch som gick starkt på årsbasis var annan transportmedelsindustri som hade en ökning med 16,2 procent, där framförallt exportmarknaden drev utvecklingen med en ökning på 62,8 procent.

Några av de största minskningarna jämfört med juni i fjol återfanns inom industrin för motorfordon och textil- och klädesindustrin. Motorfordonsindustrin minskade med 29,2 procent, med stora nedgångar både på hemma- och exportmarknaden. Textil- och klädesindustrin uppvisade en minskning på 23,5 procent, där framförallt exportmarknaden föll med 33,1 procent. Industrin för stål- och metallverk minskade med 21,9 procent i kalenderkorrigerade tal jämfört med juni föregående år. Hemmamarknaden minskade med 22,1 och exportmarknaden minskade med 24,3 procent. Det här var den tolfte månaden i rad med en årsnedgång för branschen.

Nedgång första halvåret i år

Akkumulerat hittills under året, januari–juni, har den totala orderingången totalt sett minskat med 8,0 procent, i kalenderkorrigerade tal. Både hemmamarknaden och exportmarknaden uppvisade en minskning, med 7,0 procent respektive 8,6 procent.

Svagast ackumulerad årsutveckling återfanns inom motorfordonsindustrin med en minskning på 24,3 procent jämfört med samma period föregående år. Starkast ackumulerad årsutveckling uppvisades i branschen för kemi- och läkemedelsindustrin med en ökning på 24,0 procent jämfört med samma period förra året. Det var främst exportmarknaden med 27,7 procent som drev den positiva utvecklingen, hemmamarknaden för branschen ökade endast med 8,4 procent.

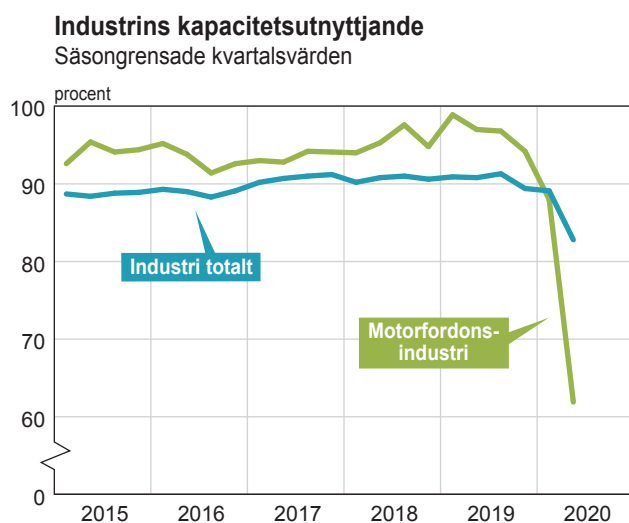
Industrins kapacitetsutnyttjande

Senaste uppgift: andra kvartalet 2020

Källa: SCB:s kapacitetsutnyttjandestatistik

Minskat kapacitetsutnyttjande i industrin

Industrins kapacitetsutnyttjande minskade med 6,3 procentenheter under det andra kvartalet 2020 jämfört med det första kvartalet 2020, i säsongrensade tal.

Minskningen av kapacitetsutnyttjandet i industrin innebar att utnyttjandegraden minskade till 82,8 procent, i säsongrensade tal, vilket är den lägsta nivån sedan 2009.

På årsbasis minskade kapacitetsutnyttjandet med 8,1 procentenheter jämfört med det andra kvartalet 2019, och redovisade en utnyttjandegrad på 83,0 procent, i kalenderkorrigerade tal.

BYGGMARKNAD

Mindre pessimistiska byggplaner bland husbyggarna

Konfidensindikatorn för bygg- och anläggningsverksamhet steg en halv enhet i augusti, från 92,8 till 93,3 enligt Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer. Bakom uppgången ligger företagens något mindre negativa anställningsplaner, framför allt bland företagen inom anläggningsverksamhet. Samtidigt är det de negativa anställningsplanerna som i huvudsak ligger bakom indikatorns låga nivå. Omdömena om orderstockarnas storlek är oförändrade från föregående månad.

Företagen inom bygg- och anläggningsverksamhet rapporterar sammantaget om ett minskat byggande i samma omfattning som föregående månad. Signalerna skiljer sig dock åt. Bland anläggningsbyggarna är minskningen inte lika omfattande som föregående månad, medan byggandet minskat ytterligare bland husbyggarna. När det gäller förväntningarna på byggandet de kommande tre månaderna har husbyggarna däremot blivit betydligt mindre pessimistiska och räknar med en närmast oförändrad produktion, medan anläggningsbyggarna är betydligt mer pessimistiska.

Orderstockarna de tre senaste månaderna rapporteras ha minskat betydligt efter att ha varit i stort sett oförändrade föregående månad och förväntningarna är att orderstocken krymper ytterligare.

Byggföretagen rapporterar att antalet anställda har minskat de tre senaste månaderna. Förväntningarna är även att det kommer fortsätta så, även om anläggningsbyggarna inte är lika pessimistiska som i juli. Främsta hindret för ett ökat byggande uppges vara otillräcklig efterfrågan följt av svaret "inget". Tidigare var det andra faktorer som var det näst största hindret. Andra faktorer utgör likvärdig jämförelsevis hög andel av hindren för ökat byggande.

Anbudspriserna uppges ha minskat och även på tre månaders sikt tror företagen på fallande priser.

Byggkostnader

Senaste uppgift: juli 2020

Källa: SCB:s faktorprisindex för flerbostadshus

Viss återgång för byggkostnaderna

Faktorprisindex för flerbostadshus har sedan april påverkats relativt mycket av olika Coronarelaterade åtgärder. På årsbasis var faktorpriserna 0,1 procent lägre i juli i år, jämfört med förra året efter att ha varit -1,8 procent i april, -2,4 procent i maj och -3,0 procent i juni.

Från april har hänsyn tagits till den tillfälligt reducerade arbetsgivaravgiften och från och med juni att staten ersätter

arbetsgivarna för hela sjuklönekostnaden, vilket haft stor inverkan på de totala lönekostnaderna. Lönekostnader utgör sammantaget cirka 40 procent av de totala byggkostnaderna.

Stor ökning i juli

Faktorprisindex för flerbostadshus ökade med 2,9 procent mellan juni och juli 2020. Under motsvarande period förra året var faktorprisindex oförändrat. Entreprenörernas kostnader, som har en vikt på drygt 82 procent av faktorprisindex steg med 3,0 procent. Ökningen kan till stor del förklaras av att arbetsgivaravgiften är tillbaka på samma nivå som i början av året. Entreprenörernas lönekostnader ökade av den anledningen med 9,4 procent mellan juni och juli 2020, vilket påverkade faktorprisindex uppåt med 2,0 procentenheter.

Entreprenörernas omkostnader, där lönekostnader också ingår, ökade med 3,2 procent. Byggmaterialekostnaderna ökade något, vilket främst beror på ökade kostnader för elmateriel och övrigt byggmaterial. Kostnaderna inom gruppen transporter, drivmedel och elkraft sjönk sammantaget med 0,2 procent. Det berodde på att kostnaderna för elkraft minskade med 5,0 procent. Kostnaderna för dieselolja och lastbilstransporter ökade däremot med 3,5 respektive 0,6 procent.

Under den senaste månaden steg byggherrekostnaderna med 2,8 procent. Även byggherrekostnaderna påverkas av att arbetsgivaravgiften återgår till samma nivå som innan den statliga stödåtgärden. Högre räntekostnader är ytterligare en orsak till ökningen.

Faktorprisindex för flerbostadshus

Förändring i procent

	jul 20/jun 20	jul 20/jul 19
Entreprenadkostnader	3,0	-0,8
Byggmaterial	0,1	0,7
Löner	9,4	-2,7
Maskiner	0,0	0,5
Transporter, drivmedel, elkraft	-0,2	-4,6
Omkostnader	3,2	-0,4
Byggherrekostnader	2,8	3,1
Total byggkostnad	2,9	-0,1

Svag minskning på årsbasis

Faktorprisindex för flerbostadshus minskade med 0,1 procent mellan juli 2019 och juli 2020. Entreprenörernas kostnader föll med 0,8 procent i juli, vilket påverkade faktorprisindex nedåt med 0,7 procentenheter.

I juli minskade entreprenörernas lönekostnader med 2,7 procent. Det beror som tidigare nämnts på att hänsyn tagits till att staten ersätter arbetsgivarna för hela sjuklönekostnaden. I juni sjönk lönekostnaderna med 11,0 procent, då även de sänkta arbetsgivaravgifterna inverkar på nedgången. Årstakten för lönerna i maj var -8,5 procent. I maj saknades underlag för att beräkna sjuklönekostnaderna.

Mellan juli 2019 och juli 2020 sjönk entreprenörernas kostnader för gruppen transporter, drivmedel och elkraft samt omkostnader, medan kostnaderna för maskiner och

byggmaterial ökade. De största ökningarna i byggmaterialgruppen hade vitvaror och material för målning.

Byggherrekostnaderna steg med 3,1 procent, vilket bidrog till en ökning av faktorprisindex totalt med 0,6 procentenheter. Ökningen beror främst på ökade räntekostnader, men även höjda allmänna kostnader bidrog. Ökningen motverkades av att sjuklöner betalas av staten.

HANDEL OCH KONSUMTION

Efter en dämpad vår för handeln, präglad av coronapandemin, tog försäljningen bättre fart under sommarmånaderna. Detaljhandelns försäljning ökade både i juni och i juli och uppgångar noterades inom såväl livsmedelshandeln som butikshandeln. Mer hemmatid har gynnat vissa branscher, framför allt järn- och bygghandeln medan exempelvis klädhandeln haft det otroligt tufft.

Hushållskonsumtionen har sjunkit rejält under pandemin, även om en återhämtning har skett i maj och i juni. Läget har förbättrats även för bilförsäljningen med uppgångar i juni och i juli. Trots två månader i följd med ökning inom hushållskonsumtionen och nyregistreringen av personbilar så var nivån klart lägre än vid motsvarande månader ifjol. Nedgången i årstakt var dock mindre än tidigare månader, vilket är ett positivt tecken.

Detaljhandel

Senaste uppgift: juli 2020

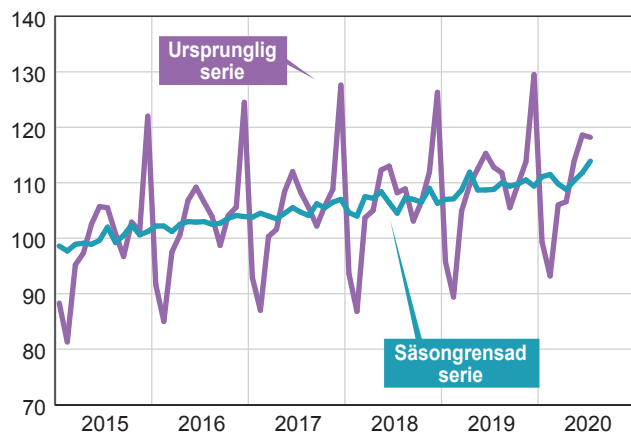
Källa: SCB:s detaljhandelsindex

Ökad försäljning under sommarmånaderna

Detaljhandelns försäljningsvolym fortsatte att öka i juni och juli. I juni noterades en uppgång med 1,3 procent och i juli ökade handeln med 1,9 procent, båda i säsongrensade, kalenderkorrigerade och fastprisberäknade tal jämfört med månaden innan.

Total försäljningsvolym inom detaljhandeln

Index 2015=100

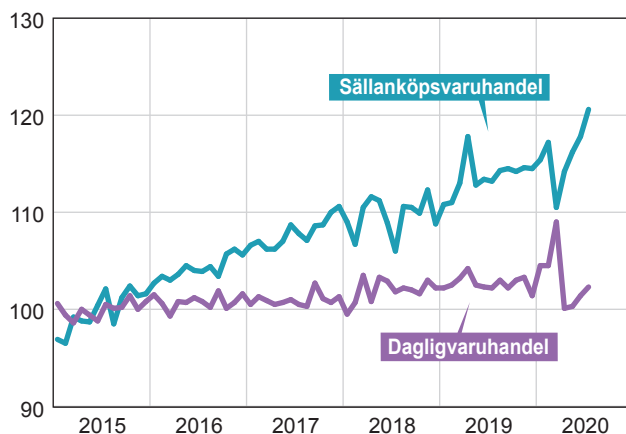
Under april månad drabbades detaljhandeln hårt av coronapandemin men har sedan dess stabiliserats. Sett till den senaste tremånadersperioden, maj till och med juli, ökade försäljningen med 1,8 procent jämfört med närmast föregående tremånadersperiod.

Försäljningen ökade inom både dagligvaruhandeln och sällanköpshandeln under sommarens månader. Mest gynnsam var sällanköpsvaruhandeln, som huvudsakligen utgörs av specialiserad butikshandel, som ökade med 1,4 respektive 2,4 procent i juni och juli. Dagligvaruhandeln, som mestadels består av livsmedel, ökade med 1,1 respektive 0,9 procent under samma månader.

Sällanköpshandeln håller upp tillväxten i årstakt

Jämfört med juli i fjol ökade försäljningen inom detaljhandeln med 4,8 procent i kalenderkorrigerade, fastprisberäknade tal. Försäljningen inom sällanköpshandeln ökade i årstakt med 7 procent medan dagligvaruhandeln var oförändrad.

Försäljningsvolym inom detaljhandeln
Säsongrensade månadsdata. Index 2015=100

Flera branscher inom sällanköpshandeln har trots coronapandemin haft en positiv utveckling de senaste månaderna. Bland dem utmärker sig järn- och bygghandeln samt elektronikhandeln som båda ökade med närmare 20 procent i juli, jämfört med juli förra året. Sport- och fritidshandeln, möbelhandeln samt heminredningshandeln noterar också ökning under sommarmånaden. Postorderbranschen, som huvudsakligen består av företag som är specialiserade på näthandel, har gynnats av pandemin då folk i större utsträckning gjort sina inköp via internet. Försäljningen inom branschen ökade men nästan 30 procent jämfört med samma månad förra året.

Kläd- och skohandeln har haft det fortsatt tufft i juli och backade med runt 20 procent vardera i årstakt. Försäljningen för optikerna och guldsmederna fortsätter också att vara lägre än under fjolåret.

Högre försäljning hittills i år

Hittills i år, det vill säga till och med juli, har försäljningsvolymen inom detaljhandeln ökat med 2,1 procent jämfört med motsvarande period föregående år, i kalenderkorrigerade och fastprisberäknade tal. Inom såväl daglig-

varuhandeln som sällanköpshandeln var försäljningen under januari-juli i år högre än samma period i fjol. Det var framför allt sällanköpshandeln som, med en ökning på 2,5 procent, bidrog mest till uppgången. Ökningen var mer beskedlig inom dagligvaruhandeln som ökade med 0,3 procent.

Detaljhandel

Försäljningsvolym inom detaljhandeln. Kalenderkorrigerad volymförändring i procent jämfört med motsvarande period föregående år

	jul 2020	jan-jul 2020
Dagligvaruhandel exkl. systembolaget	0,0	0,3
därför:		
Detaljhandel, mest livsmedel	1,1	1,8
Specialiserad detaljhandel med livsmedel, drycker o tobak exkl. systembolaget	-11,8	-17,5
Sällanköpsvaruhandel	7,0	2,5
därför:		
Klädhandel	-22,4	-21,4
Skohandel	-19,9	-28,4
Möbelhandel	12,7	4,1
Elektronikhandel	18,9	16,0
Järn- och bygghandel	19,3	12,8
Bokhandel	3,8	-3,1
Guldsmedhandel	-4,8	-9,6
Sport- o fritidshandel	16,1	7,4
Leksakshandel
Postorderhandel	28,7	18,4
Totalt detaljhandel	4,8	2,1

Hushållens konsumtion

Senaste uppgift: juni 2020

Källa: Hushållens konsumtionsindikator

Kristina Frändén

Ökning i hushållskonsumtionen jämfört med maj

Hushållens konsumtion ökade med 2,9 procent i juni jämfört med maj, säsongrensat och mätt i fasta priser. Detta efter att även ha ökat på månadsbasis i maj, med 1,2 procent. På årsbasis minskade konsumtionen med 5,8 procent i kalenderkorrigerade tal i juni. Detta är en något mindre nedgång än i maj, där årstakten var -9,7 procent. Under den senaste tremånadersperioden, april-juni 2020, minskade konsumtionen med 8,6 procent, i kalenderkorrigerade tal, jämfört med samma period ett år tidigare.

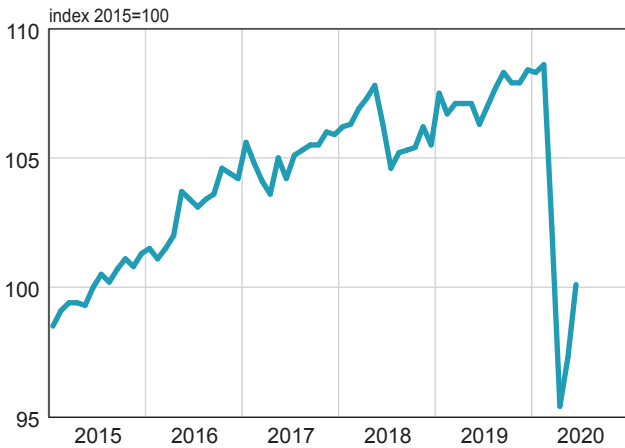
Stora utgiftsminskningar på bred front

Coronapandemins inverkan på hushållskonsumtionen syns fortfarande tydligt i juni, men nedgångarna på årsbasis är generellt sett mindre än statistiken visade i april och maj. En knapp majoritet av varu- och tjänstegrupperna uppvisade nedgång i juni. Den branschgrupp som främst påverkade hushållskonsumtionen negativt var Restauranger, caféer, hotell och annan övernattningsservice, som minskade med 26,3 procent i fasta priser (ej kalenderkorrigerat). Detta gav ett negativt bidrag till den totala hushållskonsumtionen på 1,7 procent. Nedgången var trots allt mildare än i maj

där motsvarande siffra var -37,7 procent i fasta priser och ett negativt bidrag på 2,5 procent.

Hushållens konsumtionsindikator

Säsongrensade månadsdata

Den branschgrupp som påverkade hushållskonsumtionen positivt var främst Detaljhandel med brett sortiment mest livsmedel och dryck, som ökade med 2,5 procent jämfört med juni i fjol mätt i fasta priser. Detta gav ett positivt bidrag på 0,5 procent. Under maj var det en nedgång på 1,1 procent i fasta priser, vilket gav ett negativt bidrag på 0,2 procent.

Hushållskonsumtion

Hushållens konsumtionsutgifter. Kalenderkorrigerad volymförändring i procent jämfört med motsvarande period föregående år

	jun 2020	jan-jun 2020
Detaljhandel, mest livsmedel	1,5	1,3
Beklädnadshandel	-21,1	-21,8
Bostad, elektricitet, gas och uppvärmning	1,0	1,1
Möbler, inredning m.m.	7,0	1,7
Transporter och detaljhandel med och service av motorfordon	-15,0	-14,8
Post- och telekommunikation	-5,9	1,2
Rekreation och kultur	-8,7	-5,4
Hotell och restaurang	-26,1	-23,5
Övriga varor och tjänster	1,8	0,0
Hushållens konsumtionsutgifter (exklusive utlandsposter)	-5,8	-4,8

Svag konsumtion inom hotell och restaurang

Den branschgrupp som visade den största minskningen i kalenderkorrigerade och fastprisberäknade siffror var i både maj och juni restauranger, caféer, hotell och annan övernattningsservice, som minskade med 26,1 procent i juni och 38,1 procent i maj. Den största uppgången återfanns både i maj och juni bland möbler, inredningsartiklar, hushållsutrustning och förbrukningsvaror med en uppgång på 7,0 procent i juni och 3,9 procent i maj, efter kalenderkorrigerad och fastprisberäkning.

Under första halvåret var hushållskonsumtionen 4,8 procent lägre än motsvarande period i fjol. Hotell och restauranger hade en nedgång på knappt 24 procent, beklädnadshandeln tappade 22 procent samtidigt som

konsumtionen av transporter och fordon sjönk närmare 15 procent. Grupperna bostad samt möbler och inredning stod däremot för marginella ökning.

Personbilar och lastbilar

Senaste uppgift: juli 2020

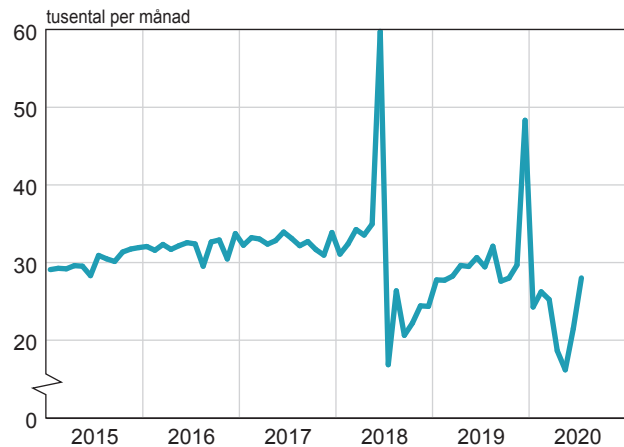
Källa: Trafikanalys och SCB:s fordonsstatistik

Nyregistreringarna ökade för andra månaden i rad

Efter en tung vår för personbilsförsäljningen till följd av ändrade fordonskatteregler och coronapandemi så har sommaren bjudit på en gradvis återhämtning. I juni steg nyregistreringarna kraftigt och i juli var uppgången drygt 30 procent, säsongrensat och jämfört med månaden innan. Utvecklingen innebär att registreringarna nu är tillbaka på samma nivå som i början av året, men fortsatt något lägre i jämförelse med stora delar av 2019.

Nyregistrerade personbilar

Säsongrensade månadsdata

Källa: Trafikanalys samt egna beräkningar

I faktiska tal registrerades 23 804 personbilar i juli, vilket var knappt 5 procent lägre än under samma månad i fjol. Det var en mildare nedgång i jämförelse med de tre närmast föregående månaderna som visade en betydligt större påverkan från coronapandemin. Ändringarna i fordonskattesystemet i juli 2018 och januari 2020 har lett till att fler köper klimatbonusbilar, d.v.s. elbilar, laddhybrider samt gasbilar, då dessa premieras. I juli stod nyregistreringarna av dessa bilar för nästan 28 procent av totalen. Det var nästan en lika stor andel som för dieselbilarna där nyregistreringarna successivt har minskat till följd av förhöjd skatt.

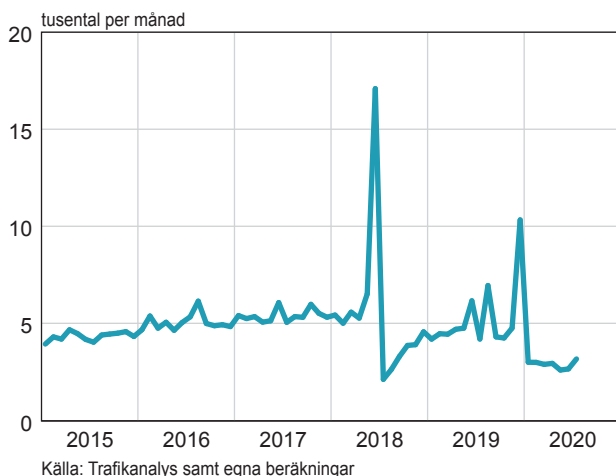
Hittills i år, januari-juli, har nyregistreringarna av personbilar minskat med 22 procent jämfört med motsvarande period i fjol.

Ökning i lastbilsregistreringarna i juli

Även nyregistreringarna av lastbilar steg markant i juli. Ökningen var drygt 19 procent, säsongrensat och jämfört med månaden innan. Det var den största uppgången på månadsbasis sedan årsskiftet.

Nyregistrerade lastbilar

Säsongrensade månadsdata

Jämfört med juli i fjol minskade lastbilsregistreringarna med knappt 25 procent. Det innebär att lastbilsregistreringarna minskat i årstakt varje månad hittills i år. Sammanlagt för perioden januari–juli var nyregistreringarna 39 procent lägre än under motsvarande period förra året.

Företagens lager

Senaste uppgift: andra kvartalet 2020

Källa: SCB:s lagerstatistik

Företagens lager minskade andra kvartalet 2020

Svenska företags lager minskade med 11,3 miljarder kronor i fasta priser under andra kvartalet 2020, jämfört med föregående kvartal. Minskningen motsvarar en nedgång med 2,1 procent i volym.

Varuhandelns lager minskade med 13,4 miljarder kronor under andra kvartalet. Det motsvarar en nedgång med 4,7 procent i volym. Industrins totala lager ökade med 2,1 miljarder kronor under andra kvartalet. Det motsvarar en uppgång med 0,8 procent i volym.

Lagerförändringar

Andra kvartalet 2020 jämfört med första kvartalet 2020

	Miljoner kr (2010 års priser)	Volymförändring i procent
Industri (B+C)	2 075	0,8
Trävaruindustri	-724	-5,2
Massa och papper	548	4,2
Petroleumprodukter
Stål- och metallverk	-1 903	-6,5
Metallvaruindustri	-107	-0,5
Maskinindustri	-736	-1,9
Motorfordonsindustri
Parti- och detaljhandel (G)	-13 402	-4,7
Motorhandel	-6 234	-9,6
Partihandel	-1 827	-1,4
Detaljhandel	-5 342	-6,1
Totalt (B+C+G)	-11 327	-2,1

Industrins lager ökade

Lager av färdiga varor och produkter i arbete minskade med 2,7 miljarder kronor och lager av insatsprodukter i

den totala industrin ökade med 4,7 miljarder kronor. Det innebär att industrins totala lager ökade med 2,1 miljarder kronor under andra kvartalet.

Varuhandelns lager minskade

Företag inom varuhandeln minskade sina lager med 13,4 miljarder kronor under andra kvartalet. Störst nedgång hade motorhandeln, där lagret minskade med 6,2 miljarder kronor. Inom detaljhandeln minskade lagret med 5,3 miljarder kronor och inom partihandeln minskade lagret med 1,8 miljarder kronor.

UTRIKESHANDEL

Coronapandemins effekt på utrikeshandeln var stor under andra kvartalet. Enligt nationalräkenskaperna rasade både exporten och importen och nedgångarna med tvåsiffriga tal är av historiska mått. Störst var nedgången för exporten som sjönk med 18 procent medan importen minskade med 13 procent. På varusidan var det främst investerings- och insatsvaror som drog ner såväl exporten som importen. Utlandskonsumtionen, det vill säga svenskars konsumtion utomlands respektive utländsk konsumtion i Sverige, stod för de största nedgångarna i exporten respektive importen av tjänster.

Exportchefsindex, som tas fram av SCB på uppdrag av Business Sweden, pekar mot en återhämtning tredje kvartalet. Visserligen har de svenska exportföretagen fortsatt en mer dyster syn på exporten än normalt, men inte lika nattsvart som under andra kvartalet. Framförallt ser företagen med tillförsikt på utvecklingen de kommande tre månaderna, särskilt när det kommer till exportförsäljningen.

Varuexport, varuområden

Varuområde	Värde mkr		Andel %	Förändr 20/19 %
	2020 jan–jun	2019 jan–jun		
Skogsvaror	75 616	77 457	10,5	-2
- Trävaror	17 325	16 927	2,4	2
- Papper	42 468	43 644	5,9	-3
Mineralvaror	74 245	81 592	10,3	-9
- Järnmalm	13 537	12 318	1,9	10
- Järn och stål	31 282	39 360	4,4	-21
Kemivaror	127 693	109 195	17,8	17
- Läkemedel	72 800	53 733	10,1	35
Energivaror	35 243	51 687	4,9	-32
Verkstadsvaror	304 514	350 343	42,4	-13
- Maskiner	105 247	117 108	14,7	-10
- Elektrovaror	74 833	71 237	10,4	5
- Vägfordon	83 993	117 376	11,7	-28
Övriga varor	100 373	98 124	14,0	2
- Livsmedel	47 841	46 623	6,7	3
Totalt	717 683	768 397	100,0	-7

Allt fler äldre i kommunerna

SCB:s befolkningsframskrivning visar att Sveriges folkmängd fortsätter att öka de kommande 20 åren. Procentuellt sett väntas gruppen som är 80 år eller äldre öka mest. Detta leder till ökade utgifter för kommunerna i form av äldreomsorg. För en stor del av kommunerna väntas även den arbetsföra befolkningen öka, vilket ger ökade skatteintäkter. För Sveriges landsbygdskommuner väntas däremot en relativt stor minskning i åldersgruppen 20–79 år, samtidigt som befolkningen över 80 år ökar.

Vid utgången av 2019 fanns det 10,3 miljoner invånare i Sverige. Folkmängden har ökat från 8,9 miljoner 2010 och förväntas fortsätta att öka och vara 11,5 miljoner år 2040. Folkmängden ökar både för att fler invandrar än utvandrar och för att det föds fler än det avlider.

I denna artikel delas befolkningen upp i tre åldersklasser, 0–19 år, 20–79 år och 80 år och äldre. Personer i den yngre åldersgruppen har behov av barnomsorg och skola och personer i den äldre åldersgruppen är i större eller mindre behov av äldreomsorg. Detta är de största utgiftsposterna för Sveriges kommuner¹, vilket innebär att den framtida befolkningsutvecklingen får stor inverkan på kommunernas ekonomi.

I åldrarna 20–79 år utnyttjas kommunala tjänster i mindre utsträckning, de bidrar snarare till kommunernas inkomster. I antal är det åldersgruppen 20–79 år som förväntas att öka mest, men procentuellt sett är det den äldre åldersgruppen som ökar mest. År 2040 beräknas de att vara 377 000, eller 70 procent fler än idag. Den snabbaste ökningen är de första åren, fram till år 2030.

Många orsaker till befolkningsförändringar

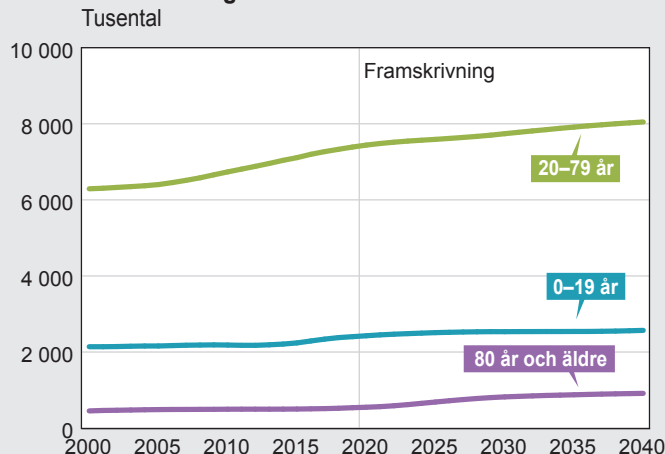
Hur många barn och unga som finns beror till stor del på hur många som föds och det i sin tur beror på hur många kvinnor det finns i barnafödande åldrar och hur många barn de föder i snitt. Antalet påverkas också av migrationen, både direkt och indirekt av de utrikes födda kvinnor som får barn i Sverige. Det här är en åldersgrupp som förväntas att öka de närmaste 10 åren för att sedan vara relativt oförändrad i storlek.

Antalet i åldrarna 20–79 år påverkas av hur många som fötts tidigare, hur många som har in- och utvandrat samt av dödligheten, 40 procent av dödsfallen inträffar före 80 års ålder. I den här åldersgruppen är 23 procent födda utomlands.

Att antalet 80 år och äldre ökar beror både på att livslängden ökar och på att de stora kullarna födda på 1940-talet fyller 80 år under 2020-talet. Allt fler lever också i allt högre åldrar. Av de som föddes 1920 kunde 36 procent av männen och 56 procent av kvinnorna uppleva sin 80-årsdag. För de som är födda i mitten av 1940-talet beräknas 57 procent av männen och 70 procent av kvinnorna upp-

leva sin 80-årsdag och 24 respektive 38 procent också sin 90-årsdag.

Folkmängd i riket 2000–2019 samt framskrivning 2020–2040

Utvecklingen i tre kommungrupper

I kommunerna påverkas folkmängden också av den inrikes omflyttningen. Många kommuner som är universitetsstäder och kranskommuner till storstäderna har fler inrikes inflyttare än utflyttare. Storstäderna och många mindre kommuner med längre avstånd till en större stad har fler som lämnar kommunen för en annan kommun i Sverige än som flyttar till den.

Sveriges kommuner och regioner (SKR) delar in kommunerna i nio grupper där kommunerna grupperats utifrån vissa kriterier som tätortsstorlek, närhet till större tätort och pendlingsmönster. Här beskrivs utvecklingen i tre av de nio grupperna. De tre grupperna som beskrivs är:

- **Större städer.** Här ingår till exempel Uppsala, Borås och Borlänge
- **Pendlingskommuner nära Stockholm, Göteborg och Malmö.** Exempel på kommuner är Huddinge, Vellinge och Bollebygd
- **Landsbygdskommuner.** Här återfinns till exempel Gislaved, Filipstad och Sorsele

Var fjärde bor i en större stad 2040

Det finns 21 kommuner i kommungruppen större städer och år 2019 har de tillsammans 2,4 miljoner invånare. Det är den kommungrupp med flest invånare både 2019 och 2040. Vid utgången av 2040 beräknas var fjärde invånare bo i en större stad.

År 2030 beräknas att det där bor 68 000 fler som är 80 år och äldre än idag. Det är en ökning med 56 procent. År 2040 beräknas dessa kommuner ha ytterligare 25 000 personer över 80 år. Det är en ökning med 77 procent jämfört med 2019.

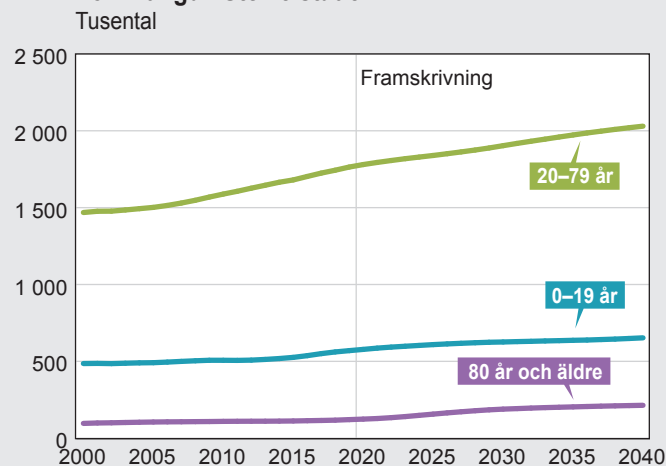
Antalet skolbarn beräknas också att öka, något mindre i antal än antalet äldre och betydligt mindre i procent. År 2030 beräknas de vara 56 000, eller 10 procent, fler än 2019.

¹ 2019 utgjordes ca 43 procent av kommunernas kostnader av barnomsorg, skola och annan utbildning. Drygt 18 procent utgjordes av äldreomsorg enligt SKR.

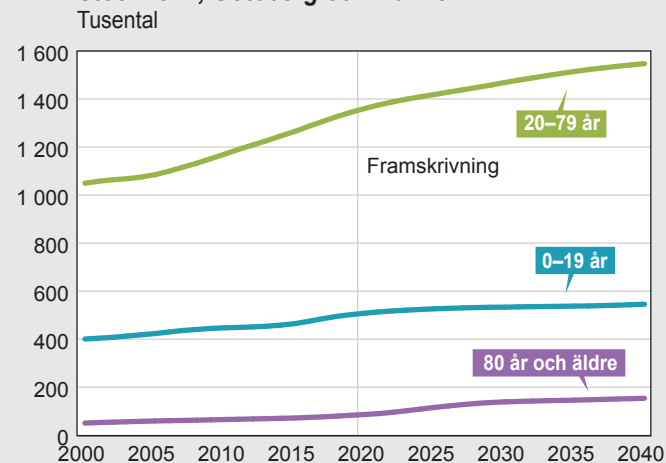
I FOKUS

Åren därefter väntas en långsammare ökning. Åldersgruppen 20–79 år förväntas också att öka och i en jämnare takt. År 2040 är de fler än två miljoner.

Det här medför att i denna kommungrupp är år 2040 drygt 7 procent av befolkningen över 80 år och knappt 23 procent under 20 år. Det är i stort samma andel yngre som idag och en ökning av andelen äldre med 2 procentenheter. Om 20 år beräknas befolkningsstrukturen i större städer i stort likna dagens landsbygdskommuner.

Folkmängd i Större städer**Många unga i storstädernas pendlingskommuner**

Det finns 43 kommuner som är pendlingskommuner nära Stockholm, Göteborg och Malmö. Tillsammans har de 1,9 miljoner invånare. Det här är kommuner med en relativt ung befolkning. I kommunerna finns många villaområden där det är vanligt med barnfamiljer. Idag är 26 procent av befolkningen under 20 år. De yngre är dock den åldersgrupp som ökar minst, de beräknas vara drygt 6 procent fler år 2030 och knappt 9 procent fler 2040 jämfört med idag.

Folkmängd i Pendlingskommuner nära Stockholm, Göteborg och Malmö

Betydligt mer ökar den äldsta åldersgruppen, de över 80 år. År 2030 beräknas de att vara 56 000 fler än idag, det är en ökning med 67 procent. Till år 2040 har antalet ökat mer och då är de 71 000, eller 85 procent fler än idag.

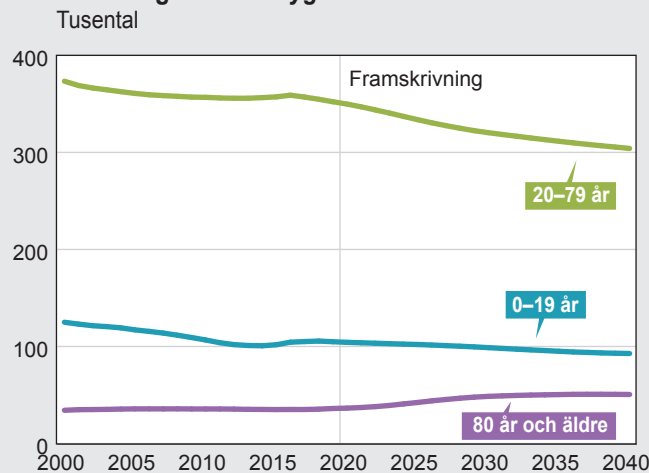
Antalet i åldrarna 20–79 år beräknas fortsätta att öka, i en snabbare takt än barn och unga och i en långsammare takt än de äldre. Det här innebär att i de här kommunerna så minskar andelen som är under 20 år och andelen som är över 80 år ökar. År 2040 beräknas drygt 24 procent vara yngre än 20 år och 7 procent över 80 år.

Folkmängden minskar i landsbygdskommunerna

Nästan en halv miljon personer bor i någon av de 40 kommuner som ingår i gruppen landsbygdskommuner. I de här kommunerna har folkmängden en minskande trend. Den ökning som ses runt år 2016 i åldern 20–79 år förklaras främsta av en ökad inflyttning från utlandet.

I de här kommunerna förväntas det år 2030 finnas 12 000 och år 2040 väntas 14 000 fler som är 80 år eller äldre än år 2019. Det är en ökning med 35 respektive 40 procent och en betydligt lägre ökningstakt än i riket som helhet eller i de kommungrupper som beskrivits tidigare.

Samtidigt förväntas de övriga åldersklasserna att minska. Det medför att andelen av befolkningen som är över 80 år ökar. I dag är drygt 7 procent över 80 år och den andelen beräknas vara över 11 procent år 2030. Andelen barn och unga förväntas dock att ligga kvar runt 21 procent fram till år 2040.

Folkmängd i Landsbygdskommuner

Alla kommuntyper står för en utmaning med allt fler äldre i befolkningen. Procentuellt sett ökar antalet äldre mest i förortskommunerna. Det förklaras av att de idag har relativt få i de äldsta åldrarna. Minst ökar antalet äldre i landsbygdskommunerna. Det förklaras av att det redan idag finns relativt många äldre. Trots att landsbygdskommunerna förväntas ha den lägsta ökningen av äldre står de ändå inför den största utmaningen då antalet i förvärvsarbetande åldrar förväntas att minska.

Lena Lundkvist, demograf, prognosinstitutet, SCB

Anm. Mer om den framtida befolkningsutvecklingen i kommuner finns att läsa under nedanstående länk. Där finns också en beskrivning av metod och antaganden för framskrivningarna:
<https://www.scb.se/be0401>

Varuimport, varuområden

Varuområde	Värde mkr		Andel %	Förändr 20/19 %
	2020 jan-jun	2019 jan-jun		
Skogsvaror	20 200	22 136	3,0	-9
Mineralvaror	50 784	60 642	7,5	-16
- Järn och stål	20 947	27 726	3,1	-24
Kemivaror	94 261	93 179	13,9	1
- Läkemedel	27 042	22 885	4,0	18
Energivaror	56 380	80 667	8,3	-30
- Råolja	28 643	38 839	4,2	-26
- Oljeprodukter	22 942	34 352	3,4	-33
Verkstadsvaror	291 883	327 016	43,2	-11
- Maskiner	73 374	82 443	10,9	-11
- Elektrovaror	106 535	106 997	15,8	0
- Vägfordon	66 541	87 683	9,8	-24
- Instrument, optiska varor	18 126	18 223	2,7	-1
Övriga varor	162 651	166 017	24,1	-2
- Livsmedel	81 054	81 667	12,0	-1
Totalt	676 159	749 657	100,0	-10

Handelsnetto

Senaste uppgift: juli 2020

Källa: SCB:s utrikeshandelsstatistik

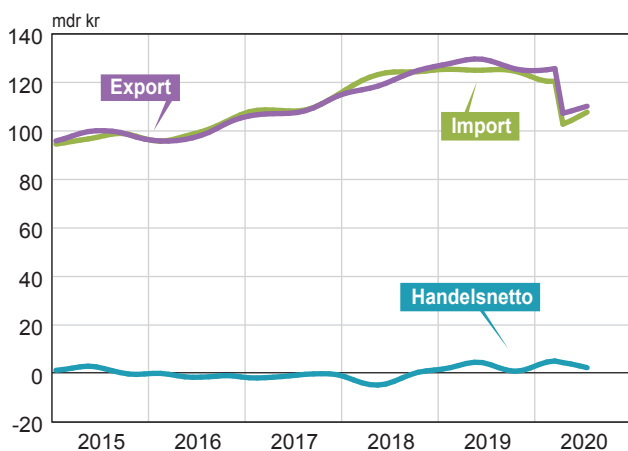
Handelsnettot 2,9 miljarder kronor i juli

Utrikeshandeln med varor gav ett överskott på 2,9 miljarder kronor under juli 2020, enligt preliminära beräkningar. För juli 2019 var det ett överskott på 6,4 miljarder kronor.

Varuexportens värde under juli uppgick till 103,8 miljarder kronor, och varuimporten till 100,9 miljarder. Motsvarande värden för juli 2019 var 122,7 miljarder kronor för varuexporten och 116,3 miljarder för varuimporten. Varuexporten har därmed minskat i värde med 15 procent, och varuimporten har minskat med 13 procent jämfört med juli 2019. Det var lika många vardagar i juli 2020 som i juli 2019.

Export och import av varor samt handelsnetto

Säsongrensade månadsvärden i löpande priser. Trend. Miljarder kronor

Varuhandeln med länder utanför EU gav ett överskott på 16,8 miljarder kronor, medan EU-handeln gav ett underskott på 13,9 miljarder. Storbritannien är från och med

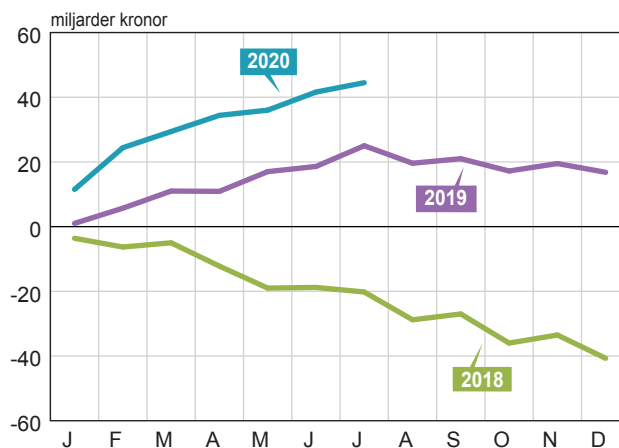
februari 2020 exkluderad från gruppen EU-länder och ingår istället i gruppen Övriga länder.

Rensat för säsongpåverkan visar handelsnettot ett överskott på 2,4 miljarder kronor för juli, och ett överskott på 3,2 miljarder kronor för juni. För maj var motsvarande värde ett överskott på 4,0 miljarder kronor.

Sveriges handelsnetto

Akkumulerade månadsvärden från årets början.

Miljarder kronor. Löpande priser

Hittills under året har värdet för varuexporten minskat med 8 procent, och varuimporten minskat med 10 procent jämfört med motsvarande period ett år tidigare. Varuexportvärdet under denna period uppgick till 821,5 miljarder kronor, och varuimportvärdet till 777,0 miljarder. Handelsnettot för januari-juli 2020 gav därmed ett överskott på 44,5 miljarder kronor. För motsvarande period för ett år sedan noterades ett överskott på 25,0 miljarder kronor.

PRISER

Konsumentpriser

Senaste uppgift: juli 2020

Källa: SCB:s konsumentprisindex

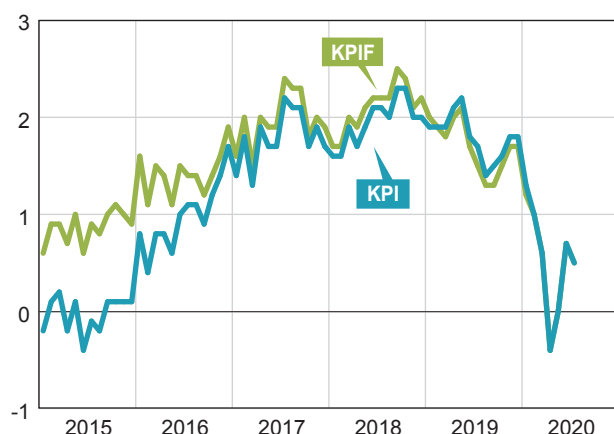
Inflationstakten föll tillbaka något i juli

Precis som övriga ekonomin påverkades konsumentpriserna negativt i början av coronapandemin. Inflationstakten, som redan hade en nedåtgående trend i början av året, sjönk kraftigt i framförallt april och var då nere under nollstrecket. Därefter följde två månader med uppgång men i juli sjönk inflationstakten åter tillbaka.

Enligt KPIF (Konsumentprisindex med fast ränta) var inflationstakten 0,5 procent i juli 2020. Det var en nedgång från juni då inflationstakten var 0,7 procent. Nedgången förklaras främst av lägre elpriser. Månadsförändringen från juni till juli var 0,2 procent.

Inflationstakten

Procentuell förändring jämfört med motsvarande månad föregående år

Fortsatta prishöjningar för hyrbilar

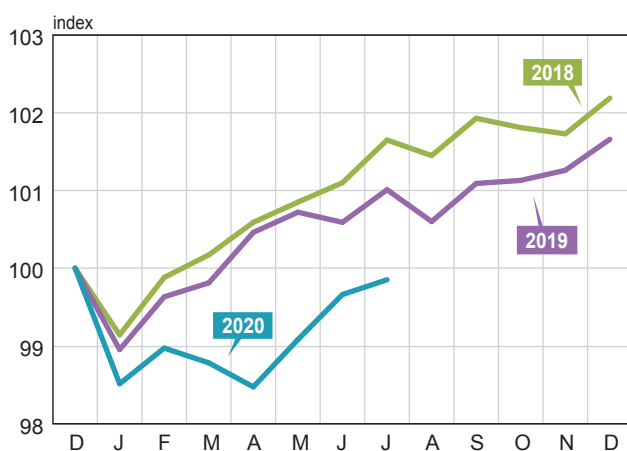
KPIF steg med 0,2 procent från juni till juli. Under motsvarande period 2019 steg KPIF med 0,4 procent.

Högre priser för hyrbilar utgjorde det största bidraget till månadsförändringen i juli. Högre livsmedelspriser, framför allt på grönsaker, tillsammans med prisuppgångar för drivmedel och rekreationstjänster bidrog också uppåt.

Prisuppgångarna motverkades främst av prisnedgångar på el, kläder och tandläkararvode.

Konsumentprisernas utveckling

KPIF december föregående år=100

Säsongsmönster och tillfälliga prisförändringar

Prisförändringar för varor och tjänster kan bland annat bero på säsong eller vara tillfälliga. Priserna för livsmedel och alkoholfria drycker steg i juli, men bidrog inte lika mycket till KPIF som under samma period de senaste två åren. Priser för hyrbilar brukar öka något i juli men förändringen var betydligt större i år jämfört med tidigare år.

Prisindex för tandläkararvode sjönk till följd av det allmänna tandvårdsbidraget som årligen förnyas i juli. Indexet har sjunkit i juli sedan 2019, då SCB ändrade beräkningsmetod. Priser för kläder brukar sjunka i juli till följd av den årliga sommarrean, men bidrog till en mindre nedgång i KPIF i år.

Lägre priser på energi och flygcharter drog ner inflationen

Inflationstakten enligt KPIF, det vill säga förändringen i KPIF under de senaste 12 månaderna, var 0,5 procent i juli 2020, en nedgång från juni då inflationstakten var 0,7 procent. Inflationstakten påverkades främst av högre priser för biluthyrning, livsmedel, kläder, boendekostnader och restauranger.

Prisuppgångarna motverkades framförallt av lägre priser på el och drivmedel, som drog ned inflationen med 1,0 procentenhet. Inflationstakten enligt KPIF exklusive energiprodukter var 1,5 procent i juli. Även lägre priser för flygcharter och mobiltelefoner bidrog till en lägre inflation. I juli började charterresor avgå från Sverige igen, efter att avgångarna varit inställda sedan i mars. Priserna för de charterresor som fanns i juli var lägre än förra året vid samma period.

Konsumentprisernas förändring

Juli 2020

	Förändring från		Bidrag till förändring sedan jul 2019 ¹⁾
	Föregående månad	jul 2019	
Livsmedel och alkoholfria drycker	1,0	1,6	0,2
Alkoholhaltiga drycker och tobak	0,1	1,9	0,1
Kläder och skor	-4,0	3,5	0,2
Boende	-0,9	-1,0	-0,2
Inventarier och hushållsvaror	-0,4	1,4	0,1
Hälsa- och sjukvård	-4,9	2,0	0,1
Transport	3,0	1,9	0,2
Post och telekommunikationer	0,1	-4,2	-0,2
Rekreation och kultur	1,8	-2,0	-0,2
Utbildning	0,2	3,4	0,0
Restauranger och logi	0,2	0,6	0,1
Div varor och tjänster	0,0	2,5	0,2
KPIF totalt	0,2	0,5	0,5

1) Procentenheter

Coronapandemins effekter på konsumtionen påverkar beräkningarna

Coronapandemin påverkar samhället på många sätt. Det har bland annat lett till att svenska konsumenter ställt om stora delar av sin konsumtion. I vissa fall har butiker och tjänsteställen stängt och produkterna köpts på annat sätt. I andra fall har konsumtionen helt upphört. Detta skapar särskilda svårigheter i beräkningen av konsumentprisindex och relaterade mått.

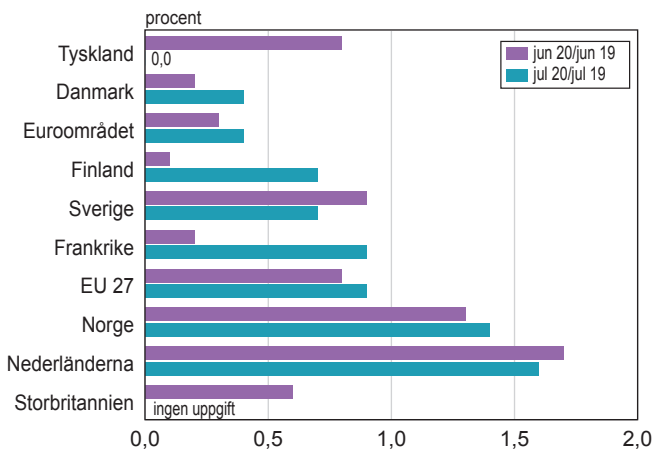
Då vissa tjänster inte har kunnat erbjudas till försäljning under pandemin, har indexutvecklingen fått beräknas med hjälp av imputeringar. Index för bio, idrottsevenemang och utrikesresor är exempel som i olika grad beräknats med imputeringar. Totalt var det 1,3 procent av korgen som imputerades, vilket var något mindre än i juni då 2,7 procent imputerades.

Något högre inflationstakt i EU

HIKP (harmoniserat index för konsumentpriser) beräknas av samtliga länder i EU, samt även av ett par länder utanför unionen. Måttet har en något mindre täckning jämfört med KPI och KPIF, främst på grund av att delar av hushållens boendekostnader utelämnas.

Inflationstakten i olika länder

HIKP

Enligt HIKP sjönk inflationstakten i Sverige från 0,9 procent i juni till 0,7 procent i juli. För EU som helhet rörde sig inflationen marginellt, från 0,8 till 0,9 procent. I Tyskland föll inflationstakten tillbaka rejält men det kompensades av uppgångar i många andra länder, exempelvis Frankrike. Även i Danmark och Finland steg inflationstakten i juli.

Priserna i producent-, export- och importleden

Senaste uppgift: juli 2020

Källa: SCB:s producentprisindex

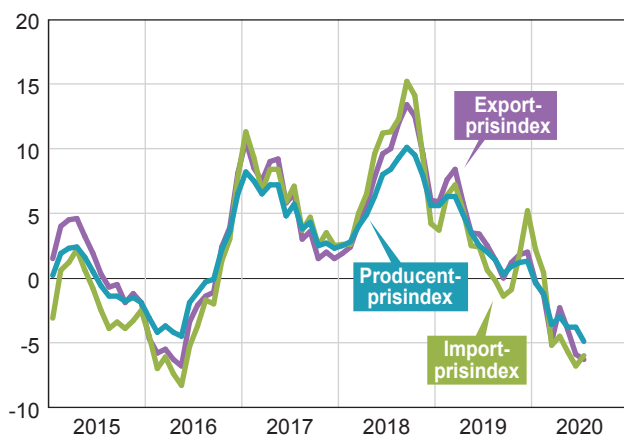
Jörgen Fagerlund

Priserna sjönk på samtliga marknader i juli

Prisutvecklingen var negativ på samtliga marknader på årsbasis. I juli var årstakten $-4,9$ procent för producentprisindex ($-3,8$ procent i juni). På export- och importmarknaden var årsförändringen $-6,3$ procent respektive $-6,0$ procent. Prisindex för inhemsk tillgång hade en årstakt på $-4,9$ procent, medan den på hemmamarknaden var $-3,5$ procent.

Export-, import- och producentprisindex

Procentuell förändring jämfört med motsvarande månad föregående år

Till den negativa årstakten för producentprisindex bidrog framförallt lägre priser på energirelaterade varor, som sjönk med 24,2 procent jämfört samma period före-

gående år. Även priserna på investeringsvaror gick ner på årsbasis, men endast med 0,8 procent. Detta motverkades samtidigt till viss del av högre priser på konsumtionsvaror där årsförändringen var 0,7 procent.

För prisindex för inhemsk tillgång var årstakten på energirelaterade varor fortsatt negativ, priserna sjönk med 25,1 procent. För konsumtionsvaror och investeringsvaror ökade priserna med 1,0 procent respektive 0,2 procent jämfört med juli 2019.

Samtliga marknader hade prisnedgångar

Mellan juni och juli fortsatte prisnedgångarna på papper och pappersvaror på exportmarknaden. Lägre priser på järn och stål, datorer och elektronikvaror, övriga maskiner, motorfordon samt elektricitet bidrog också till nedgången. Nedgången motverkades av högre priser inom andra metallvaror än järn.

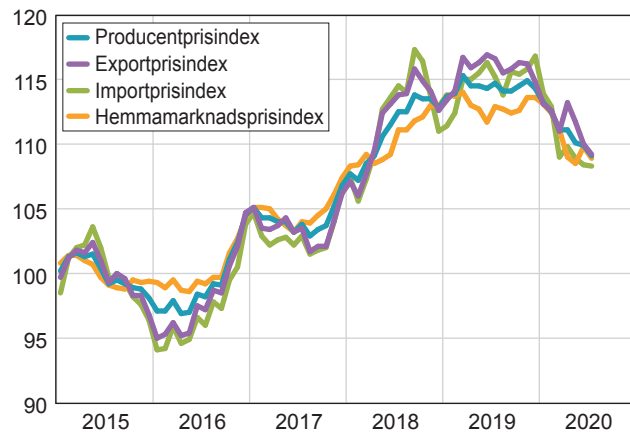
På importmarknaden sjönk priserna inom ett flertal produktgrupper som exempelvis farmaceutiska basprodukter och läkemedel, järn och stål samt ferrolegeringar, datorer och motorfordon. Högre pris på råolja samt på kemikalier och kemiska produkter motverkade nedgången.

Nedgången på hemmamarknaden mellan juni och juli beror till största del på en nedgång i priset på elektricitet och till viss del metallvaror.

Svarsfrekvensen under juli månad bedöms inte ha påverkats av den pågående coronapandemin.

Prisindex i producent- och importled

Index 2015=100

Tjänsteprisindex

Senaste uppgift: andra kvartalet 2020

Källa: SCB:s tjänsteprisindex

Tjänstepriserna ned med 0,3 procent

Tjänsteprisindex gick ned med 0,3 procent från första till andra kvartalet 2020. Sedan det andra kvartalet 2019 har tjänstepriserna stigit med 0,7 procent. Motsvarande årstakt föregående kvartal var 2,3 procent.

Utvecklingen under det senaste kvartalet

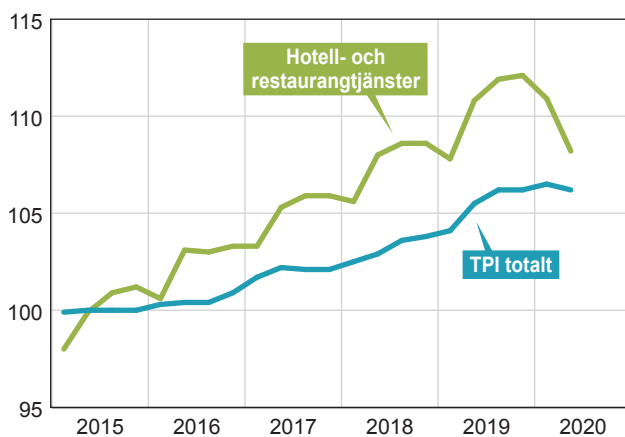
De främsta bidragen till kvartalsförändringen var lägre priser på uthyrning av butiker och hotelltjänster, som bidrog

nedåt med 0,3 respektive 0,2 procentenheter. Dataprogrammerings- och datakonsulttjänster o.d., telekommunikationstjänster, uthyrning av hotell och restauranglokaler, företagsrådgivningstjänster samt reklamtjänster bidrog också nedåt med 0,1 procentenhet vardera.

Nedgångarna motverkades till viss del av högre priser för bland annat lufttransport och stödtjänster till transport, som bidrog uppåt med 0,2 procentenheter vardera.

Nedgången för priser på uthyrning av butiker och på uthyrning av hotell och restauranglokaler beror på att hyresvärdar har gett rabatter till vissa hyresgäster.

Tjänsteprisindex
Index 2015=100

Utvecklingen under det senaste året

Priserna för lufttransport har ökat med 18,0 procent mellan kvartal 2 2019 och kvartal 2 2020.

Under samma tid har priserna för uthyrning av hotell och restauranglokaler samt hotelltjänster minskat med 17,3 respektive 15,5 procent. Priserna för uthyrning av butiker har minskat med 12,3 procent under året.

ARBETSMARKNAD

Sysselsättning och arbetslöshet

Senaste uppgift: juli 2020

Källa: SCB:s arbetskraftsundersökningar

Magda Tordenmalm

Arbetskraften uppgick till 5 652 000 personer

I juli 2020 var antalet personer i arbetskraften i åldern 15–74 år 5 652 000, icke säsongrensade. Av dessa var 2 983 000 män och 2 668 000 kvinnor. Det relativa arbetskraftstalet uppgick till 75,0 procent. Bland män var det 77,8 procent och bland kvinnor 72,1 procent.

Enligt säsongrensade och utjämnade data uppgick antalet personer i arbetskraften till 5 506 000, en minskning med 45 000 personer jämfört med februari 2020, då effekterna av covid-19 ännu inte var synliga på den svenska arbetsmarknaden. Arbetskraftstalet uppgick till

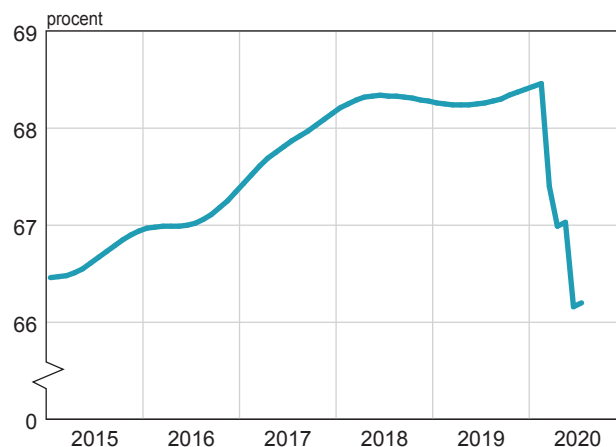
73,0 procent, en minskning med 0,7 procentenheter jämfört med februari 2020. Noterbart är att minskningen, för både antal och andel i arbetskraften, har avstannat de fyra senaste månaderna.

Sysselsättningen minskade

Antalet sysselsatta i åldern 15–74 år uppgick till 5 150 000 i juli 2020, icke säsongrensade. Detta är en minskning med 120 000 personer jämfört med juli 2019, varav 95 000 i åldern 15–24 år. Antalet sysselsatta kvinnor var 2 439 000, en minskning med 66 000 och antalet män var 2 711 000 personer. Sysselsättningsgraden uppgick till 68,3 procent, en minskning med 1,9 procentenheter. Bland män minskade sysselsättningsgraden med 1,7 procentenheter till 70,7 procent och bland kvinnor minskade den med 2,0 procentenheter till 65,9 procent.

Sysselsättningsgrad

Ålder 15–74 år. Sysselsatta som andel av befolkningen. Säsongrensade och utjämnade månadsvärden

Enligt säsongrensade och utjämnade data uppgick antalet sysselsatta till 4 991 000. Det är en minskning med 165 000 jämfört med februari 2020, varav 78 000 i åldern 15–24 år. Sysselsättningsgraden bland personer 15–74 år var 66,2 procent, en minskning med 2,3 procentenheter jämfört med februari 2020.

Färre anställda

I juli 2020 uppgick antalet anställda till 4 610 000 enligt icke säsongrensade data. Det är en minskning med 108 000 personer jämfört med motsvarande månad föregående år. Bland män var antalet anställda 2 315 000. Bland kvinnor var 2 295 000 anställda, vilket är en minskning med 65 000 personer. Antalet fast anställda uppgick till 3 799 000. Av dessa var 1 951 000 män och 1 848 000 kvinnor.

Antalet tidsbegränsat anställda uppgick till 811 000 personer, vilket är en minskning med 83 000 personer jämfört med motsvarande månad föregående år. Bland kvinnor uppgick antalet tidsbegränsat anställda till 446 000, vilket är en minskning med 52 000 personer. Antalet tidsbegränsat anställda män var 364 000. Bland ungdomar i åldern 15–24 år minskade antalet tidsbegränsat anställda med 70 000 till 338 000.

Jämfört med februari visar säsongrensade och utjämnade data på en minskning av antalet anställda med 160 000, varav 117 000 var tidsbegränsat anställda.

Arbetade timmar har slutat minska

Det totala antalet arbetade timmar uppgick i juli 2020 till i genomsnitt 96,6 miljoner per vecka enligt icke säsongrensade data. Kalenderkorrigerat motsvarar det en minskning med 8,0 procent jämfört med motsvarande månad året innan. Störst var minskningen inom hotell och restaurang, där antalet arbetade timmar kalenderkorrigerat minskade med 32,0 procent jämfört med juli 2019. Inom transportbranschen var minskningen 26,4 procent medan vård och omsorg minskade med 12,2 procent.

Arbetsmarknad

	Sysselsatta, 1 000-tal		Arbetade timmar/ vecka, 10 000-tal		Arbetslösa 1 000-tal	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
jan	5 020	5 034	14 620	13 440	351	410
feb	5 030	5 077	16 500	16 840	397	454
mar	5 096	5 055	16 870	15 940	424	389
apr	5 105	5 005	15 790	14 360	370	449
maj	5 057	5 023	16 710	14 510	387	497
jun	5 249	5 101	15 080	15 410	407	557
jul	5 269	5 150	10 150	9 660	390	502
aug	5 166		13 040		380	
sep	5 168		17 340		332	
okt	5 138		17 510		330	
nov	5 140		17 020		378	
dec	5 115		14 570		329	

Uppgifterna baserar sig på åldersindelningen i AKU, dvs. 15–74 år, och antal arbetslösa inkluderar heltidsstuderande som sökt och kunnat ta arbete.

Enligt säsongrensade och utjämnade data uppgick antalet arbetade timmar till i genomsnitt 141,9 miljoner timmar per vecka. Jämfört med februari 2020 är det en minskning med 14,0 miljoner timmar per vecka. Däremot minskar inte antalet arbetade timmar sedan april.

Personer i arbete uppgick till 2 842 000

Antalet personer som var sysselsatta och i arbete uppgick i juli 2020 till 2 842 000, icke säsongrensat. I AKU skattas antalet personer som varit frånvarande från sin huvudsyssla hela eller del av veckan efter huvudsakligt frånvaroskäl. Antalet personer som var frånvarande hela veckan uppgick i juli 2020 till 2 343 000, icke säsongrensat. Av dessa var 99 000 frånvarande på grund av sjukdom, medan antalet som var frånvarande hela veckan på grund av arbetsbrist var 22 000 och antalet som var frånvarande på grund av permittering var 23 000. Antalet personer som var frånvarande på grund av semester uppgick till 1 975 000.

Bland personer som är frånvarande på grund av arbetsbrist eller permittering är det vanligt med frånvaro under endast en del av veckan. Det totala antalet som var frånvarande under hela eller del av veckan på grund av permittering uppgick till 93 000. Uppgiften om antalet permitterade under juli månad bör tolkas med viss försiktighet då de personer som omfattas av permittering och som haft semester under juli kan ha angett semester som främsta anledning till frånvaron. Antalet personer som angav arbetsbrist som huvudsakligt frånvaroskäl var 66 000.

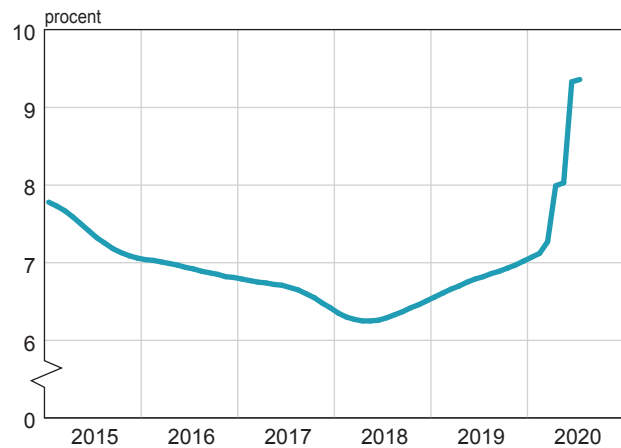
Säsongrensat och utjämnat uppgick antalet personer i arbete till 4 201 000, vilket var en minskning med 169 000 jämfört med februari 2020. Antalet personer som var frånvarande hela veckan uppgick till 790 000.

Arbetslösheten ökade

I juli 2020 var antalet arbetslösa i åldern 15–74 år 502 000, icke säsongrensat. Det innebär en ökning med 112 000 personer jämfört med motsvarande månad föregående år. Arbetslöshetstalet uppgick till 8,9 procent, vilket är en ökning med 2,0 procentenheter. Antalet arbetslösa män var 272 000, en ökning med 76 000 personer. Antalet arbetslösa kvinnor uppgick till 230 000. Arbetslöshetstalet uppgick till 8,6 procent bland kvinnor, en ökning med 1,4 procentenheter. Bland män ökade arbetslöshetstalet med 2,5 procentenheter till 9,1 procent.

Relativ arbetslöshet

Ålder 15–74 år. Inkl. heltidsstuderande som sökt arbete. Säsongrensade och utjämnade månadsvärden

Antalet arbetslösa ungdomar i åldern 15–24 år uppgick till 164 000. Detta är en ökning med 42 000 personer jämfört med motsvarande månad föregående år. Arbetslöshetstalet bland ungdomar var 23,0 procent, en ökning med 7,0 procentenheter.

För personer i åldern 15–74 år visar säsongrensade och utjämnade data på en ökning av antalet arbetslösa med 120 000 jämfört med februari 2020. Det motsvarar en ökning av andelen arbetslösa med 2,2 procentenheter. I juli 2020 uppgick antalet arbetslösa till 515 000, vilket ger ett arbetslöshetstal på 9,4 procent.

Bland ungdomar i åldern 15–24 år visar säsongrensade och utjämnade data på en ökning av antalet och andelen arbetslösa jämfört med februari 2020. Antalet arbetslösa ungdomar ökade med 48 000 till 172 000 personer och arbetslöshetstalet ökade med 9,0 procentenheter till 28,9 procent.

Arbetsförmedlingen: Kraftig ökning av arbetslösheten

Antalet inskrivna arbetslösa vid Arbetsförmedlingen, som utgörs av de öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd, i åldern 16–64 år, uppgick i slutet av juli till drygt 478 100 personer. Det är en ökning med 134 000 jämfört med motsvarande månad 2019. Under samma

period ökade arbetslöshetsnivån med 2,3 procentenheter och uppgick till 9,2 procent.

Antalet personer som fick ett arbete i juli var 21 000, vilket var 5 800 färre än föregående år. Antalet varslade personer uppgick till 3 600, vilket är en ökning med 1 000 personer jämfört med motsvarande månad förra året.

Arbetskraftskostnader & löner

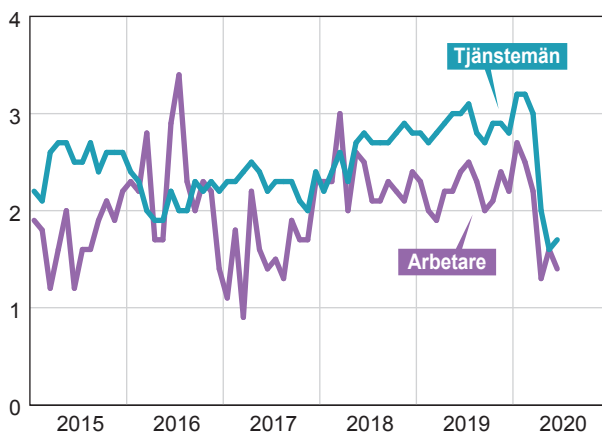
Senaste uppgift: juni 2020

Källa: SCB:s arbetsmarknadsstatistik

Den preliminära genomsnittliga timlönen för arbetare var under juni 2020 177,60 kronor exklusive övertidstillägg och 179,40 kronor inklusive övertidstillägg, vilket är en ökning med 1,4 respektive 0,9 procent jämfört med juni 2019. Under juni 2020 var den preliminära genomsnittliga månadslönen för tjänstemän 41 870 kronor exklusive rörliga tillägg och 42 620 kronor inklusive rörliga tillägg, vilket är en ökning med 2,1 respektive 1,7 procent jämfört med juni 2019.

Löneutveckling inom den privata sektorn

Procentuell förändring från motsvarande månad föregående år

Arbetskostnaden för en arbetare inom utvinning av mineral och tillverkningsindustrin har för juni 2020 beräknats till 300,58 kronor per timme, vilket ger ett arbetskostnadsindex på 127,2, en förändring med -5,9 procent jämfört med juni 2019. Arbetskostnaden för en arbetare inom den privata sektorn totalt har för juni 2020 beräknats till 276,44 kronor per timme och för tjänstemän inom den privata sektorn till 63 115 kr per månad. Detta ger ett arbetskostnadsindex för arbetare på 123,9, en minskning med 5,8 procent jämfört med juni 2019. Motsvarande index för tjänstemän blir 132,8, en minskning med 1,1 procent jämfört med juni 2019.

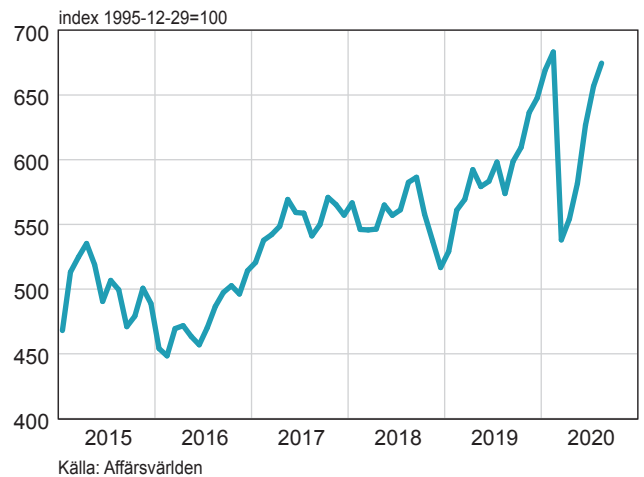
FINANSMARKNAD

Fortsatt börsuppgång under sommaren

Återhämtningen på världens börser har fortsatt under sommaren. Stockholmsbörsen steg i juni och fortsatte uppåt i juli och augusti. Uppgångarna för Affärsvärldens generalindex var omkring 4 procent under respektive månad.

Aktiekurserna

Stockholmsbörsens generalindex, månadsgenomsnitt

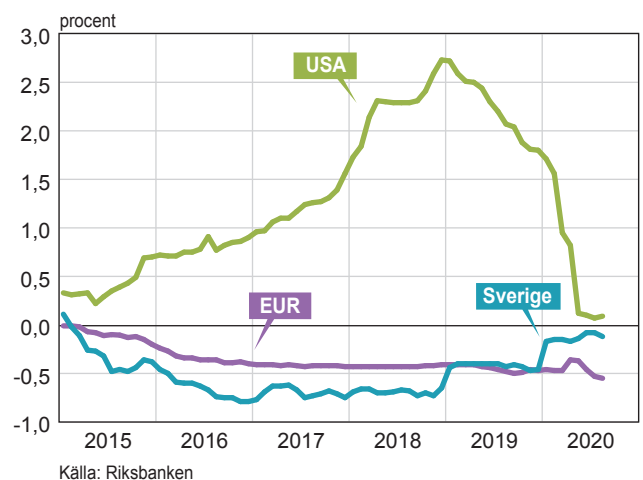

De amerikanska börserna följde samma mönster som den svenska med uppgångar i juni–augusti. New Yorkbörsens Dow Jones-index steg med drygt 2 procent i juli och nästan 8 procent i augusti. Utvecklingen på Nasdaq-börsen var inte sämre och index steg med knappt 7 procent i juli och nästan 10 procent månaden efter. Bland annat positiva tongångar om vaccin mot covid-19 verkar ha lyft börserna. Ett oförändrat räntebesked från den amerikanska centralbanken Federal Reserve i slutet av juli gav också stöd till börserna då det antagligen innebär att räntorna kommer att vara kvar på låga nivåer under en längre tid.

På de asiatiska aktiemarknaderna var det också övervägande uppgångar under sommaren. Börskursen i Shanghai steg med närmare 11 procent i juli följt av knappt 3 procent efterföljande månad. Även Hongkongbörsen gick upp under månaderna men inte alls lika mycket. Däremot backade Tokyobörsens Nikkei-index i juli med knappt 3 procent. I augusti återhämtades nedgången och börserna steg med nästan 7 procent.

Korta räntor

3 mån statsskuldväxlar (motsv), månadsgenomsnitt

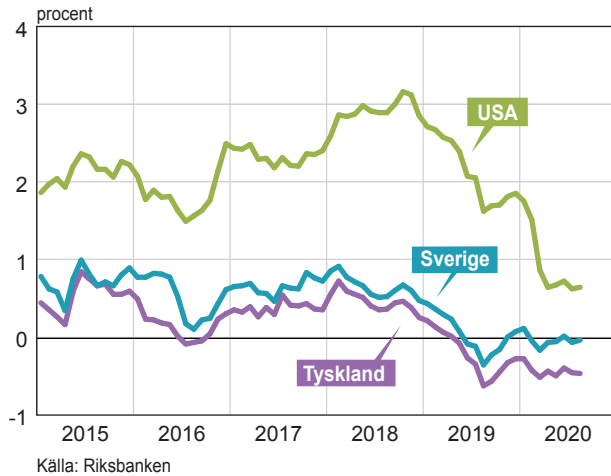
Små ränterörelser i augusti

Några större svängningar på räntemarknaden har det däremot inte varit under sommaren. Det låga ränteläget består

och räntorna på svenska statspapper med både kort och lång löptid är fortsatt negativa. I juli låg den genomsnittliga tremånadersräntan på $-0,08$ procent. I augusti sjönk den med några punkter till $-0,12$ procent. Den amerikanska korträntan har varit på nedgång sedan början av 2019 då Federal Reserve inledde räntesänkningarna. De senaste månaderna har rörelserna dock varit små och i augusti låg den genomsnittliga tremånadersräntan på $0,09$ procent.

Långa räntor

10-åriga statsobligationer, månadsgenomsnitt

Även för de långa räntorna har rörelserna varit små. Den svenska tioårsräntan har rört sig några punkter fram och tillbaka under sommaren och i augusti låg den på $-0,04$ procent i genomsnitt. Utvecklingen har i stort sett likadan ut för både den tyska och amerikanska tioåringen. I Tyskland sjönk tioårsräntan med en räntepunkt till $-0,47$ procent i augusti medan den amerikanska tioåriga räntan steg med 3 punkter till $0,64$ procent.

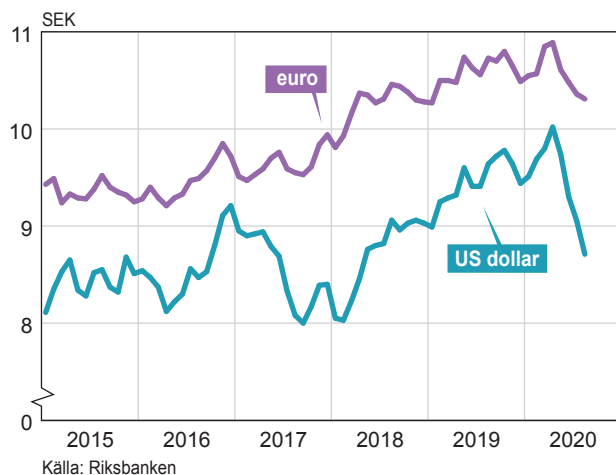
Kronan fortsätter att stärkas

I både juli och augusti fortsatte den svenska kronan att stärkas mot både euron och den amerikanska dollarn. En euro handlades i genomsnitt för 10,31 kronor i augusti, vilket var 6 öre billigare än månaden innan. Genomsnittskursen för en dollar var 8,71 kronor, 33 öre billigare än i juli.

Valutakurser

Svenska kronor i förhållande till dollar och euro.

Månadsgenomsnitt

Utlåning till hushåll och företag

Senaste uppgift: juli 2020

Källa: SCB:s finansmarknadsstatistik

Ökad tillväxttakt för företagens lån i juli

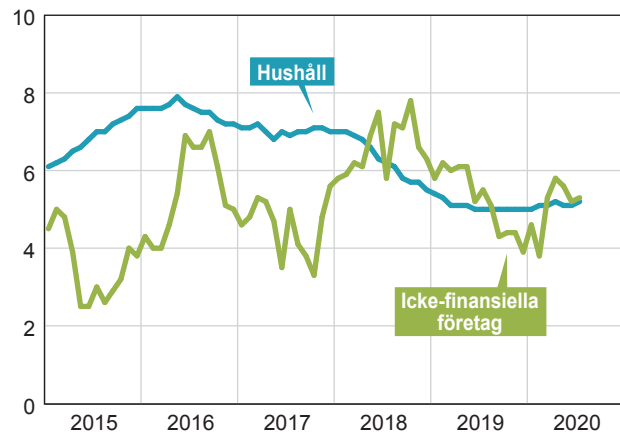
I juli 2020 hade de icke-finansiella företagens lån från monetära finansinstitut (MFI) en årlig tillväxttakt på $5,3$ procent. Det är en ökning med $0,1$ procentenhet jämfört med föregående månad.

Totalt uppgick MFI:s utlåning till icke-finansiella företag till 2 537 miljarder i juli. Det är en ökning med 7 miljarder jämfört med föregående månad och en ökning med 128 miljarder jämfört med motsvarande månad föregående år.

Utlåning till icke-finansiella företag med säkerhet flerbostadshus, som är den vanligaste säkerheten, uppgick i juli till 851 miljarder. Företagens blacolån uppgick till 356 miljarder och lån till bostadsrättsföreningar, som räknas till icke-finansiella företag, uppgick till 503 miljarder.

MFI:s utlåning

Årlig tillväxttakt, procent

Ökad tillväxttakt för hushållens konsumtionslån

I juli 2020 hade hushållens lån från MFI en årlig tillväxttakt på $5,2$ procent, det är en ökning med $0,1$ procentenhet jämfört med föregående månad.

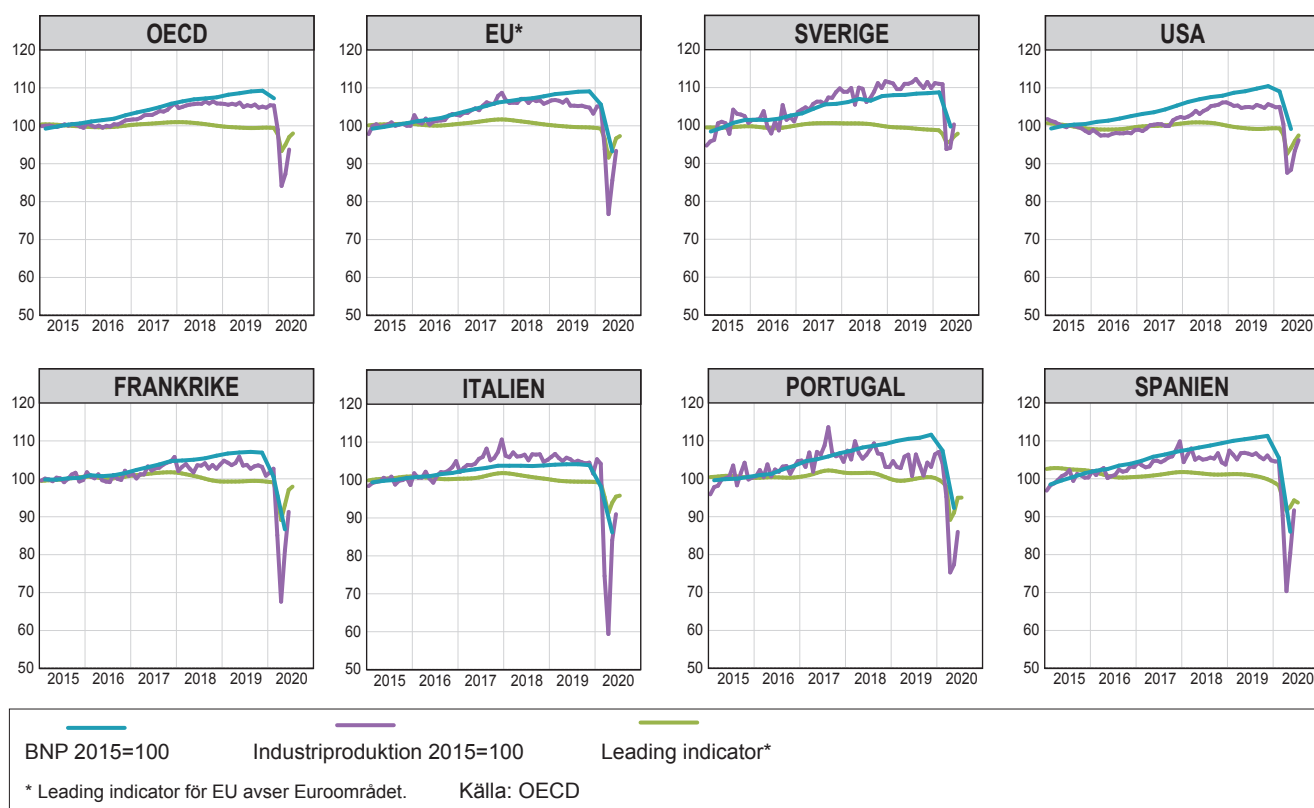
Totalt uppgick hushållens lån hos MFI till 4 335 miljarder i juli. Det är en ökning med 17 miljarder jämfört med föregående månad och 221 miljarder jämfört med motsvarande månad föregående år.

Bostadslånen utgjorde 82 procent av MFI:s totala utlåning till hushåll och uppgick i juli till 3 555 miljarder. Det är en ökning med 15 miljarder jämfört med föregående månad och 186 miljarder jämfört med motsvarande månad föregående år. Bostadslånen hade en årlig tillväxttakt på $5,4$ procent i juli 2020.

Hushållens konsumtionslån hade en tillväxttakt på $6,3$ procent i juli. Det är en ökning med $0,3$ procentenhet jämfört med juni. Tillväxttakten för lån med övriga säkerheter var $3,5$ procent i juli, en ökning med $0,2$ procentenhet jämfört med juni. Totalt uppgick hushållens konsumtionskrediter och lån med övriga säkerheter till 255 respektive 526 miljarder i juli 2020.

INTERNATIONELL UTBLICK

Konjunkturindikatorer för några länder och områden

2020 kommer att gå till historieböckerna som året då ett litet virus fick BNP att falla kraftigt i flera länder runtom i världen. Coronaviruset drabbade Europa i slutet av februari och då flera länder i ett tidigt skede vidtog kraftiga åtgärder för att minska smittspridningen påverkades tillväxten redan första kvartalet. I EU27 föll BNP med drygt 3 procent, säsongrensat och jämfört med fjärde kvartalet 2019. Den största effekten på tillväxten har coronapandemin dock haft under andra kvartalet, fastän flera länder gradvis började öppna upp samhället i maj. Enligt preliminära siffror minskade BNP för EU27 med nästan 12 procent andra kvartalet. Det var det största BNP-fallet sedan tidsseriens början 1995. I årstakt var nedgången drygt 14 procent.

De sydeuropeiska länderna har drabbats hårt av pandemin. Inte enbart sett till antalet smittade och avlidna, även de ekonomiska effekterna är stora. Andra kvartalet föll BNP i Spanien med drygt 18 procent, säsongrensat och jämfört med kvartalet innan. Det var det största BNP-raset av samtliga 27 EU-länder. Första kvartalet var nedgången drygt 5 procent. Det innebär att återhämtningen sedan finanskrisen är totalt uttraderad och BNP ligger nu på samma nivå som i början av 2000-talet. Andra kvartalet minskade såväl hushållskonsumtionen som investeringarna mycket kraftigt och rasade med över 20 procent jämfört med kvartalet innan. Även påverkan på utrikeshandeln var betydande och både exporten och importen minskade rejält.

I Portugal rasade BNP med knappt 14 procent andra kvartalet. Det var efter Spanien och Ungern den svagaste tillväxtsiffran bland EU:s medlemsländer. Första kvartalet minskade BNP med nästan 4 procent. Andra kvartalet var det framförallt den inhemska efterfrågan som höll tillbaka tillväxten men även utrikeshandeln påverkade BNP-utfallet negativt. Turismen är en viktig del av den portugisiska ekonomin men då pandemin i stort sett lett till ett totalstopp i utländska besökare rasade exporten.

Även i EU:s näst största ekonomi, Frankrike, minskade BNP med knappt 14 procent andra kvartalet efter en nedgång på nästan 6 procent kvartalet innan. Den nästintill totala nedstängningen av det franska samhället under delar av kvartalet fick hushållskonsumtionen att backa kraftigt även om nedgången inte var fullt så stor som i Spanien. Investeringarna rasade med nästan 15 procent jämfört med första kvartalet. Även utrikeshandeln tyngde BNP-utvecklingen.

Den italienska ekonomin har under lång tid brottats med en svag tillväxt och usla statsfinanser. Coronakrisen har ytterligare förvärrat läget då ekonomin, i likhet med många andra länder, har krympt under de senaste två kvartalen. Första kvartalet backade BNP med nästan 6 procent, säsongrensat och jämfört med kvartalet innan. Andra kvartalet var nedgången knappt 13 procent.

INTERNATIONELL UTBLICK

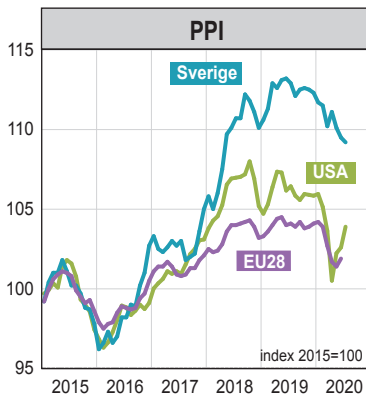
Producentprisindex

I juni steg producentprisindex inom EU27 med 0,5 procent jämfört med maj. Det var första gången sedan januari i år som prisutvecklingen på månadsbasis visade en ökning. I jämförelse med juni i fjol var priserna 2,0 procent lägre. Det var en svagare nedgång än i maj då producentpriserna sjönk med 3,0 procent på årsbasis. Flera europeiska länder, såsom Frankrike, Italien och Spanien, visade liknande utvecklingar med prisökningar från maj till juni och negativa prisutvecklingar på årsbasis. I Tyskland var producentpriserna oförändrade från maj till juni medan priserna sett till de senaste tolv månaderna inte sjönk fullt lika mycket som genomsnittet för EU27. Från juni till juli fortsatte priserna att stiga i flera länder.

I Sverige har prisutvecklingen pekats nedåt sedan förra sommaren. Producentpriserna fortsatte också att sjunka från juni till juli och jämfört med samma månad förra året så var priserna drygt 3 procent lägre. Även i Finland, Norge och Danmark sjönk producentpriserna i inledningen av

2020, men vände upp under sommarmånaderna juni och juli.

Efter i stort sett stillastående producentpriser i USA under andra halvåret i fjol föll producentpriserna på månadsbasis från januari till april. Från maj till juli återhämtade sig priserna något.

Producentprisindex

	Avser månad	Index 2015=100	Förändr. från föregående månad, %	Förändr. från motsv mån föreg år, %
EU28	juni	101,9	0,5	-2,0
Danmark	juli	103,5	0,1	0,5
Finland	juli	100,7	0,5	-4,3
Frankrike	juli	100,5	0,2	-2,1
Italien	juli	101,6	0,1	-1,6
Spanien	juni	100,4	0,7	-3,6
Storbritannien	juli	112,2	0,4	-2,6
Sverige	juli	109,2	-0,3	-3,3
Tyskland	juni	102,8	0,0	-0,9
Norge	juli	112,6	0,8	-0,3
USA	juli	103,9	1,2	-2,4

Källa: OECD

EU-barometern

Efter de historiska rasen i inledningen av coronapandemin visade EU-kommissionens konjunkturbarometer i augusti på en fortsatt återhämtning för fjärde månaden i rad. Sentimentindikatorerna för både EU och euroområdet steg med drygt 5 enheter vardera, till 86,9 respektive 87,7. Uppgångarna de senaste fyra månaderna innebär att runt 60 procent av nedgångarna under mars och april har återhämtats. Industrin, tjänstesektorn och detaljhandeln bidrog positivt i augusti medan stämningläget inom byggbranschen var oförändrat. Sentimentindikatorerna för alla stora medlemsländer utom Spanien steg under månaden. Sveriges indikator steg från 86,0 till 88,9.

Internationella ekonomiska indikatorer

		Danmark	Finland	Storbr.	Sverige	Tyskland	USA	EU ¹⁾	OECD
BNP²⁾									
Förändr. föreg. kv.	%	-6,9	-4,5	-20,4	-8,3	-9,7	-9,1	-11,7	-1,8
Förändr. 4 kv.	%	-8,2	-6,4	-21,7	-7,7	-11,3	-9,1	-14,2	-0,9
Industriproduktion³⁾									
Förändr. föreg. mån.	%	2,9	-0,8	9,4	6,6	11,1	3,0	9,1	7,4
Förändr. 12 mån.	%	-5,9	-6,1	-12,5	-9,6	-14,4	-8,2	-11,3	-10,7
KPI⁴⁾									
Förändr. föreg. mån.	%	1,0	0,3	0,1	0,2	-0,5	0,6	-0,2	0,2
Förändr. 12 mån.	%	0,5	0,7	0,6	0,7	0,0	0,4	0,8	1,2
Arbetslöshet⁵⁾									
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	5,8	7,3	3,9	9,2	4,2	10,2	7,1	8,0
Förändr. 12 månader	procentenheter	0,3	0,1	0,1	0,7	0,1	-0,9	0,1	-0,5
		1,2	0,5	0,2	2,7	1,2	6,5	0,5	2,6
Kort ränta⁶⁾									
Förändr. föreg. mån.	%	-0,19	-0,44	0,10	0,02	-0,44	0,27	-0,44	..
Förändr. 12 månader	procentenheter	-0,02	-0,06	-0,09	-0,08	-0,06	-0,04	-0,06	..
	procentenheter	0,20	-0,08	-0,67	0,07	-0,08	-2,02	-0,08	..
Lång ränta⁷⁾									
Förändr. föreg. mån.	%	-0,26	-0,21	0,28	-0,01	-0,43	0,62	0,22	..
Förändr. 12 månader	procentenheter	0,03	-0,04	0,00	0,05	0,09	-0,11	-0,13	..
	procentenheter	-0,04	-0,12	-0,64	0,08	-0,12	-1,44	-0,14	..

1) EU27 men för kort och lång ränta avses euroområdet 2) OECD första kvartalet, övriga andra kvartalet 3) USA juli, övriga juni 4) Harmoniserat konsumentprisindex (HIKP) för EU-länderna. Storbritannien juni, övriga juli 5) Storbritannien april, USA juli, övriga juni 6) Korta räntor avser 3-månaders interbankräntor enligt statistik från Eurostat. Juli 7) Danmark, Storbritannien, Sverige och Tyskland juni, övriga juli

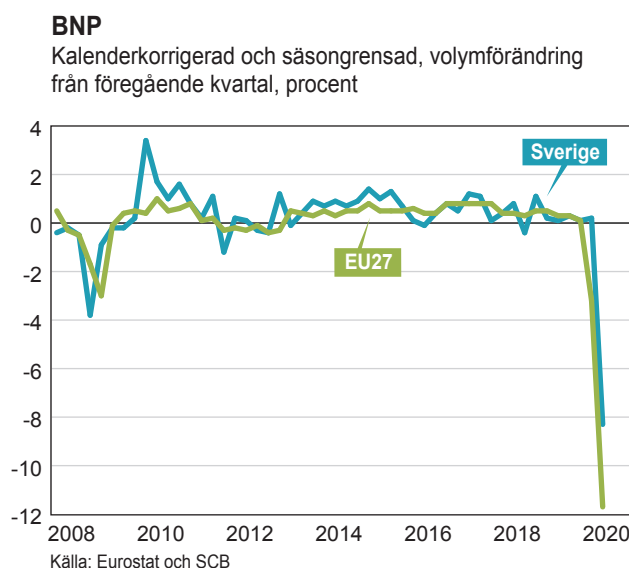
Källa: OECD, Eurostat

INTERNATIONELL UTBLICK

Stora BNP-fall i hela Europa

Pandemins effekter på ekonomin har varit omfattande. I Sverige märktes knappt någon effekt på BNP-utvecklingen under första kvartalet, medan den däremot sjönk i stora delar av Europa redan då. Andra kvartalet sjönk BNP kraftigt såväl i Sverige som i omvärlden. I EU sjönk BNP med 11,7 procent och i euroområdet med 12,1 procent. Det är i särklass de största nedgångarna sedan tidsseriens start 1995.

I Sverige var nedgången något mindre men ändå historiskt stor. BNP sjönk med 8,3 procent jämfört med kvartalet innan, vilket är det största fallet som har noterats på minst 40 år. Andra kvartalets siffror kan jämföras med finanskrisen, då den största nedgången på kvartalsbasis var mindre än 4 procent för EU, euroområdet och även i Sverige.

Sydeuropa hårt drabbat

Nedgången har varit markant i flera av Europas större ekonomier. I Italien, Frankrike och Spanien var tappet stort redan första kvartalet med BNP-nedgångar på mellan 5 och 6 procent jämfört med kvartalet innan. Dessa länder var bland de första i Europa att drabbas hårt av pandemin. De stängde ner stora delar av samhället under mars månad, vilket förklarar minskningen redan första kvartalet.

Hela andra kvartalet var i allra högsta grad påverkat av pandemin med nedstängningar och utgångsförbud. Det syns också i BNP som sjönk med 12,8 procent i Italien, 13,8 procent i Frankrike och 18,5 procent i Spanien jämfört med första kvartalet. I Europas största ekonomi, Tyskland, sjönk BNP med 9,7 procent jämfört med första kvartalet.

Kraftig BNP-nedgång i Storbritannien

I Storbritannien sjönk BNP med hela 20,4 procent andra kvartalet jämfört med kvartalet innan. Landets hantering av coronapandemin påminde till en början om den svenska strategin, med stora delar av samhället öppna och nedgången var därför mindre än för många andra europeiska ekonomier under första kvartalet. Landet stängde dock ned i slutet av mars och hela andra kvartalet var ekonomin därmed påverkad. Den relativt begränsade nedgången under första kvartalet gör också att fallet blev större jämfört med länder som hade större BNP-tapp redan då.

BNP

Kalenderkorrigerad och säsongrensad, volymförändring från föregående kvartal, procent

	2020 kv 1	2020 kv 2
Finland	-1,9	-4,5
Norge	-1,7	-5,1
Danmark	-2,0	-6,9
Sverige	0,2	-8,3
Nederländerna	-1,5	-8,5
Polen	-0,4	-8,9
USA	-1,3	-9,1
Tyskland	-2,0	-9,7
Österrike	-2,4	-10,4
EU	-3,2	-11,7
Euroområdet	-3,6	-12,1
Belgien	-3,5	-12,2
Italien	-5,5	-12,8
Frankrike	-5,9	-13,8
Portugal	-3,8	-13,9
Spanien	-5,2	-18,5
Storbritannien	-2,2	-20,4

Källa: Eurostat, OECD, SCB

Något större nedgång i Sverige än i grannländerna

I Norge, Danmark och Finland har hanteringen av coronapandemin varit striktare än i Sverige med bland annat nedstängning av skolor och stängda gränser. Påverkan på dessa länders BNP var också större än i Sverige under första kvartalet med nedgångar runt 2 procent. Under andra kvartalet sjönk dock Sveriges BNP mer än i grannländerna. I Finland minskade BNP med 4,5 procent, vilket är en betydligt starkare utveckling än i de flesta länderna i Europa. I Norge sjönk BNP med 5,1 procent (6,3 procent exklusive oljesektorn) och i Danmark var nedgången 6,9 procent.

I USA sjönk BNP med 9,1 procent andra kvartalet jämfört med kvartalet innan. Det är en mycket stor nedgång även för USA. Under finanskrisen sjönk landets BNP som mest med cirka 2 procent i kvartalstakt.

SVENSKA EKONOMISKA INDIKATORER

	Enhet	Basår	Senaste uppgift	Förändring i procent från		
				föreg. månad/ period	samma månad/ period föreg. år	
Ekonomi, allmänt						
BNP	volym	2015=100	2 kv	99,7 ¹⁾	-8,3 ¹⁾	-7,7
Fast bruttoinvestering	volym	2015=100	2 kv	105,0 ¹⁾	-4,5 ¹⁾	-5,3
Hushållens konsumtion	volym	2015=100	2 kv	98,2 ¹⁾	-7,7 ¹⁾	-8,8
Lägenheter, påbörjade, nya	1 000-tal		2 kv	14,7		8
			1-2 kv	27,3		6
Näringslivet						
Näringslivets produktion	volym	2015=100	jun	109,4	1 ¹⁾	-8
			jan-jun	108,6		-4
Industriproduktion	volym	2015=100	jun	112,8	7 ¹⁾	-9
			jan-jun	107,8		-7
Industrins orderingång	volym	2015=100	jun	104,0	7 ¹⁾	-12
			jan-jun	100,4		-8
Industrins kapacitetsutnyttjande	%		2 kv	82,8 ¹⁾	-6,3 ¹⁾²⁾	-8,1 ²⁾
Tjänsteproduktion	volym	2015=100	jun	109,4	0	-8
			jan-jun	107,9		-4
Utrikeshandel						
Varuexport	mdr kr		jul	103,8	1 ¹⁾	-15
			jan-jul	821,5		-8
Varuimport	mdr kr		jul	100,9	2 ¹⁾	-13
			jan-jul	777,0		-10
Handelsnetto	mdr kr		jul	2,9		
			jan-jul	44,5		
Bytesbalans	mdr kr		1 kv	80,6		
Konsumtion						
Detaljhandelns försäljning	volym	2015=100	jul	113,9 ¹⁾	1,9 ¹⁾	4,8
			jan-jul			2,1
Hushållens konsumtionsindikator	volym	2015=100	jun	100,1 ¹⁾	2,9 ¹⁾	-5,8
			jan-jun			-4,8
Personbilsregistreringar, nya	st		jul	23 804		-5
			jan-jul	155 406		-22
Consumer Confidence Indicator ³⁾		medelv=100	aug	84,4 ⁴⁾	83,8 ⁴⁾	93,5 ⁴⁾
Priser						
Konsumentprisindex		1980=100	jul	337,6	0,2	0,5
Konsumentprisindex, fast ränta		1987=100	jul	220,6	0,2	0,5
Producentprisindex		2015=100	jul	109,1	-0,7	-4,9
Exportprisindex		2015=100	jul	109,2	-0,7	-6,3
Importprisindex		2015=100	jul	108,3	-0,1	-6,0
Prisindex för inhemsk tillgång		2015=100	jul	108,6	-0,5	-4,9
Hemmamarknadsprisindex		2015=100	jul	108,9	-0,8	-3,5
Arbetsmarknad, löner						
Sysselsatta 15-74 år	1 000-tal		jul	5 150		-2,3
Arbetslösa 15-74 år	1 000-tal		jul	502		28,9
därav heltidsstuderande	1 000-tal		jul	86		41,5
Arbetade timmar	10 000-tal		jul	9 660		-8,0
Lediga platser, nyanmälda	1 000-tal		jul	42		-32,2
Arbetskostnadsindex, industriarbetare		2008 jan=100	jun	127,2		-5,9
Timplön, industriarbetare	kr		jun	191,8		-0,7
Finansmarknad						
Utlåning till hushåll ⁵⁾	mdr kr		jul	4 335		5,2
Utlåning till icke-finansiella företag ⁵⁾	mdr kr		jul	2 537		5,3
Lång ränta, 10-åriga statsobligationer	%		aug	-0,04	0,03 ²⁾	0,32 ²⁾
Kort ränta, 3-mån statsskuldväxlar	%		aug	-0,12	-0,04 ²⁾	0,31 ²⁾
Statsskuldens månadsförändring	mdr kr		jul	28,0		
Valutakurs, TCW-index	18 nov 1992=100		31 aug	138,3	0,0	-6,4

1) Säsongrensade tal 2) Procentenheter 3) Hushållens syn på den egna och den svenska ekonomin 4) Index för resp period 5) Från monetära finansinstitut

Utges av Statistiska centralbyrån, avd för nationalräkenskaper,
Solna Strandväg 86, 171 54 SOLNA
Tfn 010-479 40 00
Ansvarig utgivare: Elisabeth Hopkins
Redaktör: Johannes Holmberg
Layout: Monica Andersson

Copyright SCB. Citera gärna, men uppge källa.

ISSN 1653-9435

URN:NBN:SE:SCB-2020-A06TI2007_pdf (pdf)